

Grupi Bankar UFT
Informacion Financiar Periodik
30 Shtator 2023

TABELA PËRMBLEDHËSE

1. Informacion mbi Strukturën, Aktivitetin kryesor dhe Organizimin e Grupit Bankar	1
2. Bilanci kontabël, Pasqyra e të Ardhurave dhe Shpenzimeve, Tregues të rentabilitetit	8
3. Struktura e Kapitalit Rregullator	13
4. Mjaftueshmëria e Kapitalit	14
5. Informacion i Përgjithshëm për Ekspozimin ndaj Rreziqeve dhe Administrimin e Tyre	19
6. Rreziku i Kredisë	25
7. Rreziku Operacional	29
8. Rreziku i Likuiditetit	29
9. Politikat kontabël të Grupit Bankar	30
10. Politikat e Shpërblimit	35

1. Informacion mbi Strukturën, Aktivitetin kryesor dhe Organizimin e Grupit Bankar

1.1 Informacion i përgjithshëm mbi Grupin Bankar

Unioni Financiar Tiranë Sha (“UFT” ose “Kompania Mëmë”) është një kompani me përgjegjësi të kufizuar, me NUIS J62424002G, regjistruar në bazë të vendimit të Gjykatës Tiranë No. 9406, datë 6 Mars 1995.

UFT është një institucion financiar që ushtron aktivitetin në Shqipëri dhe autoriteti mbikëqyrës i kësaj veprimtarie është Banka e Shqipërisë. Ai ushtron aktivitetin në bazë të të gjitha rregullave dhe rregulloreve të aprovuara nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë. UFT është përfaqësues kontraktual i Western Union Financial Services INC që nga viti 1995, i cili ushtron veprimtarinë e trasfertave të parave si dhe ndërmjetësimin e arkëtimeve dhe pagesave të ndryshme, atë të këmbimit valutor, atë të agjentit apo këshillimit financiar, të konsulencës në fushën e biznesit dhe të administrimit, të emetimit të parasë elektronike (*e-money*). Ai administron dhe kontrollon transfertat e parave të procesuara nëpërmjet Western Union në rreth 327 nën-agjenci dhe rreth 553 agjenci të rrjetit Union Net (*e-money*) në Shqipëri. Selia e UFT-se është në Rrugën “Ismail Qemali”, Numri 32, Kati 3 Tiranë.

Kapitali i UFT-së është 60 Milionë Lekë.

Aksionarët e tij kanë këtë përqindje investimi në të:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Edmond Leka	35%	35%
Niko Leka	35%	35%
Varuzhan Piranjani	10%	10%
Gjergji Misha*	10%	10%
Eduard Shima*	10%	10%

*) aksionarë pa të drejtë vote

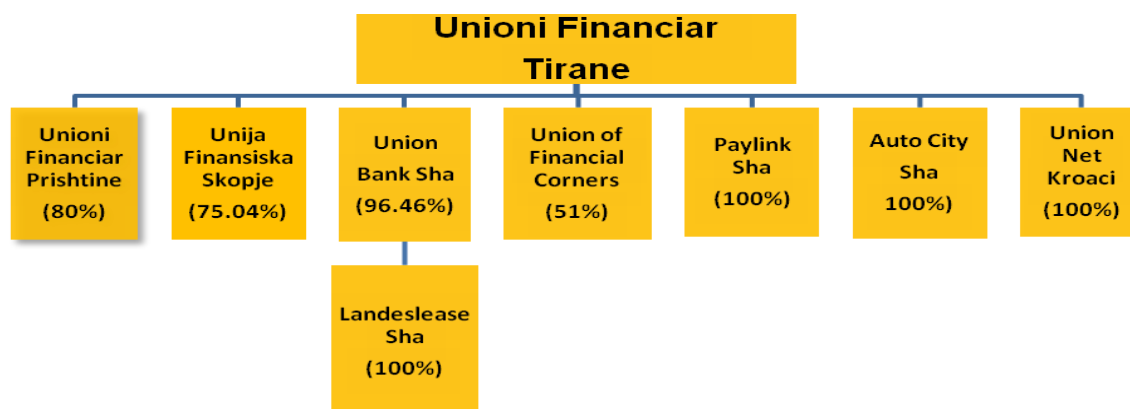
Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i UTF-së është Z. Elton Çollaku.

Këshilli Drejtues

Edmond Leka	Kryetar
Varuzhan Piranjani	Anëtar
Niko Leka	Anëtar

UFT ka pjesëmarrje influencuese si brenda dhe jashtë sektorit bankar. Ai ka Filiale jo vetëm në Shqipëri, por dhe jashtë saj.

Struktura e Grupit Bankar UFT (“Grupi” ose “Grupi Bankar”) paraqitet grafikisht më poshtë:

Shënim: Union Bank sha., si institucioni mbizotërues i Grupit, është përgjegjës në bazë të rregullores “Për mbikëqyrjen e konsoliduar”, të publikojë informacionin financiar periodik të Grupit.

▪ **Unioni Financiar Prishtinë Shpk (“UFP”)**

UFP është një kompani me përgjegjësi të kufizuar që operon në Kosovë. NUIS i tij është NRB80073291. Ai është përfaqësues kontraktual i Western Union Financial Services INC në Kosovë dhe ushtron aktivitetin që nga 1 janari 2004. UFP është një institucion financiar që ushtron aktivitetin e transfertave të parave dhe është nën mbikëqyrjen e Bankës Qendrore të Kosovës. Selia e UFP është në Rr. Perandori Justinian IE, Qyteza Pejton, Prishtinë, Kosovë.

Kapitali i UFP-se është 1 Milion Eur.

Aksionarët e tij kanë këtë përqindje investimi në të, si paraqitur në tabelën e mëposhtme:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Unioni Financiar Tiranë	80%	80%
Bukurosh Stafa	15%	15%
Genc Turku	5%	5%

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i UFP-së është Znj. Eda Shaqiri.

▪ **Unija Finansiska Skopje Doo (“UFS”)**

UFS është një kompani me përgjegjësi të kufizuar e themeluar në Republikën e Maqedonisë me vendim të Gjykatës së Shkupit Nr.5710/03, datë 16 janar 2004. NUIS i tij është NIT4030004498497 dhe është përfaqësues kontraktual i Western Union Financial Services INC në Maqedoninë e Veriut. Ai ushtron aktivitetin e transfertave të parave në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe autoriteti mbikëqyrës i kësaj veprimtarie është Banka Popullore e Maqedonisë së Veriut. Selia e UFS është në Rr. Goce Dellcev, Shkup, Maqedoni e Veriut.

Kapitali i UFS është 15,323 Mijë Mkd (ose 250 Mijë Eur kosto historike).

Aksionarët e tij kanë këtë përqindje investimi në të, si paraqitur në tabelën e mëposhtme:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Unioni Financiar Tiranë sha	75.04%	75.04%
Merita Marku	3.65%	3.65%
Leka Marku	3.65%	3.65%
Nesa Marku	3.65%	3.65%
Ilir Mehmeti	10.00%	10.00%
Ylli Marku	4.00%	4.00%

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i UFS-së është Z. Ylli Marku.

▪ **Union of Financial Corners (“UFC”)**

UFC është një institucion financiar i themeluar në 1 maj 2005 në Gjenevë, Zvicër dhe ka NUIS CHE112 349585. UFC është përfaqësues kontraktual i Western Union Financial Services INC në Zvicër dhe ofron shërbimin e transfertave të parasë. Autoriteti mbikëqyrës është ARIF. Selia e UFC është në Gjenevë, Zvicër.

Kapitali i UFC është 300 Mijë Chf.

Aksionarët e tij kanë këtë përqindje investimi në të, si paraqitur në tabelën e mëposhtme:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Unioni Financiar Tiranë sha	51.0%	51.0%
Andi Gjonej	29.0%	29.0%
Kristian Leka	20.0%	20.0%

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i UFC-së është Z. Andi Gjonej.

▪ **Paylink Sha (“Paylink”)**

Paylink është një kompani financiare e licencuar nga Banka e Shqipërisë për të kryer shërbimet e procesimit të kartave si dhe shërbimeve të tjera lidhur me to. NUIS i tij është L22112003M dhe ka filluar aktivitetin në Shtator 2012.

Selia e Paylink sha është në Autostradën Tiranë-Durrës, km 8, Tiranë.

Kapitali i Paylink është 626,890 Mijë Lekë .

UFT zotëron 100% të aksioneve në kapitalin e Paylink sha, dhe gjatë vitit 2023 nuk ka patur ndryshime ne pjesëmarrje.

Këshilli Drejtues

Edmond Leka	Kryetar
Adriana Kastrati	Anëtar
Alban Burazeri	Anëtar
Irena Rushaj	Anëtar
Eneida Thomaj	Anëtar dhe CEO

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i Paylink është Znj. Eneida Thomaj.

▪ **Auto City Sha ("Auto city")**

Investimi në Auto City është bërë në 26 Dhjetor 2012. Auto City është një kompani që nuk operon në sektorin financiar dhe ka NUIS K81918006B. Selia e Auto City është në autostradën Tiranë-Durrës, km 6, Tiranë. Kjo kompani ofron shërbime për utilitete si dhe ekspozim, ambiente me qira etj.

UFT zotëron 100% të aksioneve në kapitalin e Auto City, i cili është 1,434,795 Mijë Lekë.

Këshilli Drejtues

Ardi Afezulli	Anëtar
Elton Çollaku	Anëtar
Varuzhan Piranjani	Anëtar

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv është Znj. Aulona Hoxha.

▪ **Union Net Kroaci ("UUK")**

UUK është një institucion financiar i themeluar në 10 Mars 2016 në Zagreb, Kroaci dhe ka NUIS HR74536886827. Ai është përfaqësues kontraktual i Western Union Financial Services INC në Kroaci dhe ofron shërbimin e transfertave të parasë.

UFT zotëron 100% të kapitalit të UUK dhe ky kapital është 1,700 Mijë Kuna (221,680 Eur kosto historike)

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i UUK-së është Z. Krunoslav Valentinc.

▪ **Union Bank Sha**

Union Bank Sha (“Banka”) është një institucion financiar i regjistruar si bankë tregtare më 9 Janar 2006 bazuar në Vendimin nr. 101, datë 28 Dhjetor 2005 të Këshillit Mbikëqyrës së Bankës së Shqipërisë. Banka vepron sipas Ligjit nr. 9662 datë 18 Dhjetor 2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”. Autoriteti mbikëqyrës dhe rregullator i saj është Banka e Shqipërisë, por ajo vepron edhe në bazë të rregullave të nxjerra nga autoritete të tjera përkatëse. Ajo ofron shërbime bankare për individë dhe kompani në Republikën e Shqipërisë. Banka është regjistruar si person juridik me numër regjistrimi 33563 datë 26 Maj 2005, datë në të cilën filloi aktivitetin e saj tregtar.

Selia e Bankës është në Bulevardin Zogu I, Tiranë.

Kapitali i nënshkruar i Bankës konsiston në 2,097,143 aksione (31 Dhjetor 2022: 2,097,143 aksione) me vlerë nominale 14.77 Eur (31 Dhjetor 2022: 14.77 Eur) secili.

Struktura e kapitalit të nënshkruar e Bankës paraqitet si më poshtë:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Unioni Financiar Tiranë Sh.a (UFT)	96.46%	96.46%
Edmond Leka	1.77%	1.77%
Niko Leka	1.77%	1.77%

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i Bankës është Znj. Flutura Veipi.

Drejtuesit dhe administrimi i Bankës më 30 Shtator 2023

Drejtimi Ekzekutiv

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv
Suela Bokshi	Zv.Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve

Drejtorë Divizionesh

Arten Zikaj	Drejtor i Divizionit të Financës
Enkeleda Hasho	Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes
Fatbardha Rino	Drejtor i Divizionit Retail
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë
Irena Rushaj	Drejtor i Divizionit IT
Alban Burazeri	Drejtor i Zyrës së Transformimit

Këshilli Drejtues

Edmond Leka	Kryetar
Niko Leka	Zv.Kryetar
Varuzhan Piranjani	Anëtar
Henry Russell	Anëtar
Gazmend Kadriu	Anëtar
Teuta Baleta	Anëtar
Flutura Veipi	Anëtar dhe CEO
Kreshnik Dibra	Anëtar

Komiteti i Kontrollit

Teuta Baleta	Kryetar
Sonila Bicaku	Anëtar
Varuzhan Piranjani	Anëtar
Kreshnik Dibra	Anëtar shok

Përveç Komitetit të Kontrollit (i përhershëm), Këshilli Drejtues, me qëllim realizimin sa më të plotë të përgjegjësiave të tij ka themeluar edhe Komitetin e Strategjisë (i përkohshëm) dhe Komitetin e Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore (i përhershëm). Detajet e përbërjes së tyre janë publikuar në raportin e Bankës në faqen zyrtare të saj me *link*: <https://www.unionbank.al/raporte-periodike/>.

Nga ana e tij, Drejtimi Ekzekutiv i Bankës, ka krijuar komitetet e mëposhtme, përbërja dhe përgjegjësitë e të cilëve janë publikuar në Raportin Periodik (me frekuencë tremujore) të Bankës në faqen zyrtare të saj me *link*: <https://www.unionbank.al/raporte-periodike/>.

- 1) Komiteti i Administrimit të Aktiv-Pasiveve (“KAAP”)
- 2) Komiteti i Administrimit të Rrezikut të Kredisë (“KARK”)
- 3) Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera (“KRO”)
- 4) Komiteti i Menaxhimit të Rrjetit
- 5) Komitetit të Teknologjisë së Informacionit (“KTI”)
- 6) Komiteti i Administrimit të Kolateraleve në Pronësi të Bankës
- 7) Komiteti i Përputhshmërisë
- 8) Komiteti i Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës
- 9) Komiteti i Kredisë (“KK”)

- 10) Komiteti i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore
- 11) Komiteti i Menaxhimit të Produkteve
- 12) Komiteti i Sigurisë në Punë
- 13) Komiteti i Rekuperimit dhe Menaxhimit të Vonesave
- 14) Komiteti i Prokurimeve
- 15) Komiteti Drejtues i Projekteve

▪ **Landeslease Sha**

Banka Union, në 22 Dhjetor 2014, bleu 100% të aksioneve të Landeslease sha (“Filiali i Bankës”), një shoqëri shqiptare e cila ushtron aktivitetin e qirasë financiare, e regjistruar si një shoqëri aksionare me vendim të gjykatës nr.33307 dhe NUIS K51629002M. Landeslease sha filloi të operonte në 5 Prill 2005. Ai ushtron aktivitetin në Shqipëri dhe është nën mbikëqyrjen e Bankës së Shqipërisë. Banka është aksionari i vetëm i këtij institucioni financiar.

Selia e Landeslease sha është në Rrugën “Mine Peza”, Nd. 8, Tiranë.

Investimi në Filialin e Bankës në fund të Shtatorit 2023 është në shumën prej 255,237 Mijë Lekë.

Këshilli Drejtues

Arten Zikaj	Kryetar
Enkeleda Hasho	Anëtar
Rezart Ferzaj	Anëtar dhe CEO

Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i Landeslease është Z. Rezart Ferzaj.

1.2 Informacion mbi kodin e etikës së Grupit Bankar

Çdo institucion i Grupit ka një Kod Etike, i cili adreson çështjet e përputhshmërisë me kërkesat ligjore, përgjegjësitë e punonjësve në lidhje me konfliktet e interesit, ruajtjen e konfidencialitetit të informacionit, veprimet me palët e lidhura, etj. Më poshtë janë trajtuar shkurtimisht një pjesë e tyre:

1. Konflikti i Interesave

Është politika e institucioneve të Grupit që punonjësit të kryejnë detyrat në mënyrë të tillë, me etikë dhe integritet, që të mos ekzistojë konflikt interesi, real apo i nënkuptuar. Situatë konflikti interesi nënkuptohet situata e ndikuar nga faktorë objektivë (si p.sh. lidhje farefisnore/biznesi) që mund të ndikojnë në kryerjen e detyrave të punonjësit kundër interesave të institucionit të Grupit.

2. Informacioni Konfidencial

Të gjitha dokumentet dhe informacionet e Grupit janë konfidenciale dhe nuk mund të kopjohen ose nxirren pa autorizim nga menaxhimi. Informacioni konfidencial përfshin të dhënat për personelin dhe pagat, informacionin për klientët, dhe çdo informacion tjetër për mënyrën se si operon Grupi.

Abuzimi ose keqpërdorimi i informacionit konfidencial do të rezultojë në masa të rrepta disiplinore, deri në pushim të menjëhershëm nga puna dhe ndjekje ligjore.

3. Punësimi jashtë institucioneve të Grupit

Grupi nuk inkurajon punësimin jashtë tij të një punonjësi me kohë të plotë, sidomos punësimin tek një konkurrent, furnitor apo klient i Grupit. Në të gjitha rastet, punësimi jashtë Grupit kërkon aprovim paraprak nga menaxhimi. Vetëpunësimi në ndonjë aktivitet që i bën konkurrencë Grupit, është i ndaluar.

4. Dhuratat

Punonjësit dhe familjaret e tyre nuk duhet të kërkojnë apo pranojnë përfitime personale nga një klient, shitës, individ ose organizatë që kërkon të bëjë biznes me institucionet e Grupit, përveç

dhuratave të zakonshme, me vlerë qartësisht modeste dhe që shpërndahen masivisht për Vit të Ri apo raste të ngjashme.

5. Ryshfetet

Gjatë kryerjes së detyrave në Grup, nuk lejohet të paguhet ose të pranohen ryshfete ose shpërblime të tilla të ngjashme për apo nga ndonjë individ apo organizatë. Është politikë e Grupit të zbatohet rregullat kundër mitmarrjes.

6. Abuzimi me Drogat dhe Alkoolin

Politika e Grupit është që të punësoje persona që nuk përdorin drogë apo alkool dhe që nuk manifestojnë efekte të përdorimit të tyre gjatë orarit të punës. Çdo punonjës që shkel këtë politikë është subjekt i masave disiplinore, deri në dhe përfshirë pushimin nga puna, që në shkeljen e parë.

7. Huat e Punonjësve

Marrja hua e një punonjësi të një institucioni të Grupit nga një klient i institucionit përkatës, individ ose biznes, duhet evituar gjithmonë (përveç rastit kur klienti është një institucion i njohur huadhënës).

8. Autorizim mbi llogari të klientëve (në rastin e Bankës)

Pa aprovim specifik të menaxhimit, punonjësit nuk mund të veprojnë si agjentë ose persona të autorizuar në ndonjë llogari të mbajtur në Bankë (përveç për familjarët e tyre).

1.3 Aktivitetet e subjekteve përbërëse të Grupit Bankar

Informacion mbi aktivitetet e Unionit Financiar Tiranë

- Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë:
 - a) Emetimi i parasë elektronike;
 - b) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
 - c) Këmbim valutor;
 - d) Shërbimet këshilluese, ndërmjetëse dhe shërbime të tjera ndihmëse për të gjitha veprimtaritë e mësipërme;
- Listë e veprimtarive që UFT kryen:
 - a) Emetimi i parasë elektronike;
 - b) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
 - c) Këmbim valutor;
 - d) Shërbimet këshilluese, ndërmjetëse dhe shërbime të tjera ndihmëse për të gjitha veprimtaritë e mësipërme;

Informacion mbi aktivitetet e Unioni Financiar Prishtinë

- Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
- Listë e veprimtarive që UFP kryen:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;

Informacion mbi aktivitetet e Unija Finansiska Skopje Doo

- Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
- Listë e veprimtarive që UFS kryen:

- a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;

Informacion mbi aktivitetet e Union of Financial Corners

- Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
- Listë e veprimtarive që UFC kryen:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;

Informacion mbi aktivitetet e Paylink

- Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
 - b) Emetimin dhe administrimin e të gjitha instrumenteve të pagesës përfshirë emetimin e parasë elektronike;
 - c) Operator i kleringut ndërbankar;
- Listë e veprimtarive që Paylink kryen:
 - a) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
 - b) Emetimin dhe administrimin e të gjitha instrumenteve të pagesës përfshirë emetimin e parasë elektronike;
 - c) Skemë kombëtare të pagesave me kartë, shërbimet e "Auditimit & PenTest";
 - d) Shërbime këshilluese, ndërmjetëse dhe shërbimet e tjera ndihmëse për veprimtaritë e mësipërme;

Informacion mbi aktivitetet e Autocity

Objekti i aktivitetit: Eksportim, importim, ekspozim, promovimin dhe tregtimin e artikujve dhe mallrave të çdo lloji, në mënyrë të veçantë të automjeteve; kryerjen e shërbimeve të çdo lloji veçanërisht të atyre që lidhen me promovimin e artikujve e mallrave të çdo lloji, veçanërisht të automjeteve; përfshirë këtu organizimin dhe menaxhimin e panajre, ekspozitave apo aktivitete të tjera të ngjashme promovuese; publikimin dhe reklamimin me qëllim promovimin e mallrave, shërbimeve të lidhura me aktivitetin, etj.

Informacion mbi aktivitetet e Union Bank

1. Listë e veprimtarive sipas licencës së marrë nga Banka e Shqipërisë:
 - a) Të gjitha format e kredidhënies, duke përfshirë edhe kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekore;
 - b) Qiranë financiare;
 - c) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
 - d) Ofrimin e garancive;
 - e) Tregtimin për llogari të saj ose për llogari të klientëve, qoftë dhe në një këmbim valutor, në një treg të vetorganizuar (*OTC*) ose ndryshe, si më poshtë:
 - i) instrumenteve të tregut të parasë (çeqe, dëftesa, çertifikata të depozitave, etj.);
 - ii) këmbim valutor;
 - iii) instrumenteve të këmbimeve valutore dhe instrumenteve të vlerësimit të normës së interesit, duke përfshirë këtu produkte të tilla si marrëveshje *swap* dhe marrëveshje që përcaktojnë vlerën e interesit në të ardhmen;
 - iv) të letrave me vlerë të transferueshme;
 - f) Ofrimin e shërbimit të kasave të sigurimit;
 - g) Emetimin dhe administrimin e instrumenteve të pagesës (të tilla si kartat e kreditit dhe të debitit, çequet e udhëtarit dhe çequet bankare, kartat e pagesës dhe pagesat me celular), etj., përfshirë emetimin e parasë elektronike;
 - h) Ndërmjetësim për transaksionet monetare të marrjes në kujdestari;

- i) Shërbimet këshilluese, ndërmjetëse dhe shërbimet e tjera ndihmesë për veprimtaritë e listuara më sipër.
- Listë e veprimtarive që Banka kryen aktualisht:

Banka ushtron të gjitha veprimtaritë sipas licensës me përjashtim të ofrimit të shërbimit të qirasë financiare, të cilin e ushtron nëpërmjet Filialit të Bankës.

2. Për ofrimin e shërbimeve të investimit Banka është licencuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (“AMF”) për:
 - a) Marrje dhe transmetim i urdhrave në lidhje me titujt e transferueshëm dhe instrumentet e tregut të parasë;
 - b) Ekzekutim i urdhrave në emër të klientëve;
 - c) Tregtim për llogari të vet;
 - d) Ruajtja dhe administrimi i instrumenteve financiare në emër të klientëve.

Informacion mbi aktivitetet e Landeslease

- Listë e veprimtarive sipas licensës së marrë:
 - a) Qiradhënie financiare;
 - b) Qiradhënie operacionale;
- Listë e veprimtarive që Landeslease kryen:
 - a) Qiradhënie financiare;
 - b) Qiradhënie operacionale ;

2. Bilanci kontabël, Pasqyra e të Ardhurave dhe Shpenzimeve, Tregues të rentabilitetit

2.1 Analiza dhe komente përmbledhëse për ecurinë e gjëndjes financiare të Grupit

Bilanci i Aktiveve dhe Pasiveve të Grupit Bankar në 30 Shtator 2023 (seksioni 2.2)

Aktivet Totale të Grupit në fund të Shtator 2023 janë përafërsisht në nivelin **103.8 Miliardë Lekë**, rreth **6.4 Miliardë Lekë** ose 6.6% më e lartë se balanca në fund të vitit 2022. Ndryshimi/rritja vjen kryesisht si rezultat i zgjerimit të veprimtarisë nga ana e Bankës Union e cila përbën ~ 95% të totalit të aseteve të Grupit Bankar. Është për t’u përmendur fakti se mbi 50% e aktiveve të Grupit janë në monedhë të huaj, dhe rënia e kursit të këmbimit ka çuar në raportim më të ulët të kundravleftës në lekë të këtyre aktiveve.

Aktivet: Ndryshimet e Aktiveve gjatë periudhës janë karakterizuar nga një rritje e Portofolit të Huave dhe paradhënive për klientët neto (Kredia për klientët) me ~ 3.0 Miliardë Lekë ose 7.4%. Ky zë ze rreth 41% të totalit të aktiveve të Grupit. Portofoli i Letrave me vlerë (në formën e Bonove të thesarit dhe Obligacioneve), që zë ~32% të totalit të aktiveve, pësoi një rritje nëntëmujore me ~2.7 Miliardë Lekë ose 8.8%; ku Bonot e Thesarit të Qeverisë Shqitare u rritën me ~0.2 Miliardë Lekë ndërsa investimet në Obligacione të Qeverisë dhe Letra me Vlerë të Huaja u rritën me 2.5 Miliardë Lekë.

Zëri Arka dhe Banka Qëndrore tregojnë një rritje me ~1.2 Miliardë Lekë ose me 8.7%, ndërsa Llogaritë dhe Depozitat me bankat dhe institucione të tjera financiare u rritën me vetëm 0.1 Miliardë Lekë. Në total këto qëndrojnë në ~20.9 Miliardë Lekë apo ~20.1% e totalit të aktiveve të Grupit, që është tregues i një niveli të lartë likuiditeti në nivel Grupi.

Huatë për bankat dhe institucionet e tjera financiare zenë vetëm 1.5% të totalit të aktiveve të Bankës, ndryshojnë pak gjatë periudhës, dhe mbeten në nivelin e ~1.5 Miliardë Lekë.

Theksojmë se ka qenë institucioni Union Bank që ka ndikuar në shumicën dërrmuese të ndryshimeve të lartpërmendura, me fokus më shumë tek kreditimi dhe investimet në letra me vlerë.

Në zërin Investimet në Filiale, kemi një rritje të investimit në kapitalin e Paylink sha me 53.4 Milionë Lekë, ndërsa bashkë me efektin negativ të kursit të këmbimit kemi një rënie në këtë zë me 86.0 Milionë

Lekë. Mjetet e qëndrueshme janë rritur me ~0.2 Miliardë Lekë ndërsa zëri Mjete të tjera, ku përfshihen edhe Llogaritë e marrëdhënieve dhe Llogaritë pezull, ka rënë me ~0.6 Miliardë Lekë.

Detyrimet: Në fund të Shtatorit 2023 totali i Detyrimeve janë në nivelin e ~90.9 Miliardë Lekë dhe tregojnë për një rritje me 5.9 Miliardë Lekë ose 6.9%. Veprimet me klientët, që zënë edhe peshën më të madhe të detyrimeve me 82%, u rritën me ~5.6 Miliardë Lekë ose 8.2%. Peshën më të madhe të rritjes në këtë grup e zënë Detyrimet ndaj klientëve për Llogaritë rrjedhëse të cilat u rritën me ~3.8 Miliardë Lekë ose 20.0%; Depozitat pa afat u rritën më pak me ~0.4 Miliardë Lekë ose 2.9% ndërsa Depozitat me afat tregojnë një rritje me ~1.1 Miliardë Lekë ose 3.1%. Gjithsesi, zëri Depozita me afat ka peshën më të madhe në klasën e Detyrimeve ndaj klientëve, me rreth 50%.

Rritja e Detyrimeve ndaj klientëve vjen si rezultat i aktivitetit operacional të Union Bank, në kursin e zakonshëm të biznesit, dhe është tregues pozitiv i rritjes së vazhdueshme të saj.

Detyrimet ndaj bankave dhe institucioneve financiare tregojnë rënie me rreth ~1.2 Miliardë Lekë, ndërsa Detyrimet ndaj Bankës Qëndrore, që konsistojnë në hua afatshkurtra në formën e marrëveshjeve të anasjellta të riblerjes (Repos), u rritën me mbi ~1.9 Miliardë Lekë. Borxhi i varur, emetuar nga Banka në formën e Obligacioneve, nuk ka ndryshuar dhe mbetet në nivelin e ~0.7 Miliardë Lekë (7 Milionë Eur). Ky instrument përbën vetëm 5.8% të totalit të Kapitalit të Grupit dhe më pak se 1% e totalit të aktiveve të Grupit.

Kapitali i Aksionarëve paraqet një rritje me 0.6 Miliardë Lekë. Rritja nga fitimi i periudhës ndikohet negativisht nga “rivlerësimi” i kapitalit të kompanive të Grupit si pasojë e rënies së kursit të këmbimit të Euros. Interesat e pakicës nuk kanë ndryshime në pjesëmarrje.

Të Ardhurat dhe Shpenzimet nga veprimtaritë kryesore (seksioni 2.3)

Fitimi Neto i nëntëmujorit të vitit tregon ~ **1.3 Miliardë Lekë**, dhe është 194.9 Milionë Lekë ose 18.4% më shumë se e njëjta periudhë e vitit 2022.

Të ardhurat neto nga interesi të periudhës, që zenë ~63% të të Ardhurave Operative të Grupit, tregojnë mbi 2.7 Miliardë Lekë, me një rritje prej rreth 456.1 Milionë Lekë ose 19.9% krahasuar me nëntëmujorin e vitit 2022, ku impaktin më të madh e ka interesi i gjeneruar nga portofoli i kredisë dhe i atij të letrave me vlerë. Në total, Të ardhurat nga interesat u rritën me ~789.8 Milionë Lekë ose 28.7%, ndërsa Shpenzimet për interesat u rritën me 333.7 Milionë Lekë ose 72.7%. Rritja e lartë në vlerë relative e shpenzimeve për interesa ishte e pritshme në kuadër të zhvillimeve makroekonomike, që çuan në rritjen e normave të interesit, dhe nga të cilat 135.6 Milionë Lekë janë më shumë interesa të paguara për Repot. Pavarësisht kësaj rritje, Banka ka ruajtur më së miri margjina neto të interesave.

Të ardhurat neto nga komisionet janë ~1.6 Miliardë Lekë dhe zenë ~36% të të Ardhurave Operative të Grupit. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2022, tregojnë 343.3 Milionë Lekë ose 28.1% më shumë. Kontributi më i madh në këtë segment vjen nga Institucionet financiare të marra së bashku, ndërsa Banka zë ~38% të totalit. Rritja më e madhe vjen nga Transaksionet me klientët me 212.9 Milionë Lekë. Të ardhurat të tjera nga veprimtaritë bankare zenë rreth 0.6% e totalit të të Ardhurave Operative; ndërsa rezultati neto nga veprimet me valutat tregon një humbje prej 1.1 Milionë Lekë.

Si rezultat i sa me sipër, në total, të ardhurat operative prej mbi 4.3 Miliardë Lekë, janë ~695.8 Milionë Lekë ose 19.1% më shumë se nëntëmujori i vitit 2022, duke shënuar një rritje të kënaqshme.

Nga ana tjetër, totali i shpenzimeve operative ka patur një rritje me ~614.3 Milionë Lekë ose 32.6% krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2022. Zërat me ndikim më të madh në këtë grup shpenzimesh janë: Shpenzimet për personelin të cilat janë rritur me rreth 295.5 Milionë Lekë ose 38.7%; Shpenzimet e përgjithshme të veprimtarisë të cilat janë ~238.3 Milionë Lekë më shumë dhe Shpenzimet e amortizimit të mjeteve të qëndrueshme të cilat u rritën me 78.5 Milionë Lekë. Rritja vjen natyrale, në mbështetje të strategjisë për rritje kryesisht të Bankës e ndërlidhur edhe me përmirësimet operacionale në drejtim të përmirësimit të shërbimit kundrejt klientelës.

Shpenzimet për fondet rezervë për huatë regjistruan ~52.5 Milionë Lekë më pak, po ashtu edhe Shpenzimet për fonde rezervë të tjera tregojnë ~124.4 Milionë Lekë më pak. Përmirësimi i cilësisë së portofolit ka ndikur në më pak shpenzime për provigjione të huave; gjithashtu edhe përmirësimi i çmimeve të letrave me vlerë të vendosjes ka bërë që këtë nëntëmujor të kemi rimarrje të tyre në zërin fonde rezervë të tjera .

2.2 Bilanci Kontabël

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022	Ndryshimi	në %
Aktivët				
Arka dhe Banka Qendrore	14,493,576	13,339,130	1,154,446	8.7%
Bono thesari	1,924,858	1,756,344	168,514	9.6%
Hua dhe paradhënie neto për IF	7,926,361	7,731,812	194,549	2.5%
<i>Llogari rrjedhëse</i>	2,603,728	2,901,270	(297,542)	-10.3%
<i>Depozita</i>	3,365,970	2,970,473	395,497	13.3%
<i>Hua</i>	1,540,641	1,464,613	76,028	5.2%
<i>Llogari të tjera</i>	416,022	395,456	20,566	5.2%
<i>minus fondet rezervë për huatë</i>	-	-	-	-
Hua dhe paradhënie neto për klientët	42,900,046	39,933,329	2,966,717	7.4%
<i>Hua dhe paradhënie standarde</i>	40,643,748	38,149,161	2,494,587	6.5%
<i>Hua dhe paradhënie në ndjekje</i>	1,442,549	1,187,323	255,226	21.5%
<i>Hua nënstandard</i>	861,236	556,817	304,419	54.7%
<i>Hua të dyshimta</i>	482,561	392,277	90,284	23.0%
<i>Hua të humbura</i>	1,663,941	1,678,273	(14,332)	-0.9%
<i>minus fondet rezervë për huatë</i>	(2,193,989)	(2,030,522)	(163,467)	8.1%
Letra me vlerë me të ardhura fikse	30,975,714	28,478,268	2,497,446	8.8%
Filiale	2,181,216	2,267,260	(86,044)	-3.8%
Mjete të qëndrueshme, neto	1,177,200	1,017,861	159,339	15.7%
Mjete të tjera, neto	2,258,762	2,869,292	(610,530)	-21.3%
Totali i Aktiveve	103,837,733	97,393,296	6,444,437	6.6%
Detyrimet				
Detyrime ndaj Bankës Qendrore	8,769,683	6,868,994	1,900,689	27.7%
Detyrime ndaj bankave dhe IF	3,846,960	5,079,892	(1,232,932)	-24.3%
Veprime me klientët	74,424,930	68,784,976	5,639,954	8.2%
<i>Qeveria shqiptare e admin publike</i>	380,846	375,447	5,399	1.4%
<i>Llogaritë rrjedhëse</i>	22,785,864	18,983,820	3,802,044	20.0%
<i>Depozita pa afat</i>	12,871,845	12,511,733	360,112	2.9%
<i>Depozita me afat</i>	37,150,130	36,041,508	1,108,622	3.1%
<i>Llogari të tjera</i>	1,236,245	872,468	363,777	41.7%
Fonde rezervë statistikore për huatë	512,300	479,801	32,499	6.8%
Detyrime të tjera	2,649,733	3,073,419	(423,686)	-13.8%
Borxhi i varur	748,113	808,174	(60,061)	-7.4%
Totali i Detyrimeve	90,951,719	85,095,256	5,856,463	6.9%
Totali i Kapitalit aksionar	12,886,014	12,298,040	587,974	4.8%
Nga të cilat Interesa të pakicës	680,154	586,100	94,054	16.0%
Totali i Detyrimeve dhe Kapitalit	103,837,733	97,393,296	6,444,437	6.6%
Zërat jashtë bilancit				
Angazhime të dhëna	2,316,516	1,776,872	539,644	30.4%
Garanci të dhëna	955,789	1,140,623	(184,834)	-16.2%
Garanci të marra*	110,246,544	100,251,836	9,994,708	10.0%
Veprime valutore (të blera - të shitura)	(795)	13,808	(14,603)	-105.8%

* kolaterale të bllokua për kreditë e dhëna

2.3 Pasqyra e Të Ardhurave dhe Shpenzimeve

	30 Shtator 2023	30 Shtator 2022	Ndryshimi	në %
Të ardhura nga interesat	3,537,316	2,747,533	789,783	28.7%
<i>Për veprimet e thesarit</i>	151,235	63,637	87,598	137.7%
<i>Nga veprimet me klientët</i>	2,091,565	1,653,097	438,468	26.5%
<i>Nga veprimet me letrat me vlerë dhe veprimtaritë e tjera financiare</i>	1,190,495	961,803	228,692	23.8%
<i>Të tjera</i>	104,021	68,996	35,025	50.8%
Shpenzime për interesa	(792,659)	(458,963)	(333,696)	72.7%
<i>Për veprimet e thesarit</i>	(66,207)	(28,517)	(37,690)	132.2%
<i>Për veprimet me klientët</i>	(536,282)	(382,610)	(153,672)	40.2%
<i>Për borxhet e varura</i>	(19,466)	(12,772)	(6,694)	52.4%
<i>Për letrat me vlerë dhe veprimtarite e tjera financiare</i>	(170,704)	(35,064)	(135,640)	386.8%
Të ardhurat nga interesat, neto	2,744,657	2,288,570	456,087	19.9%
Të ardhura nga komisione	1,658,258	1,322,294	335,964	25.4%
<i>Nga veprimet e thesarit</i>	1,400	2,778	(1,378)	-49.6%
<i>Nga transaksionet me klientët</i>	1,130,714	917,810	212,904	23.2%
<i>Komisione për shërbimet bankare</i>	474,177	365,794	108,383	29.6%
<i>Komisione të tjera</i>	51,967	35,912	16,055	44.7%
Shpenzime për komisione	(91,852)	(99,141)	7,289	-7.4%
<i>Për veprimet e thesarit</i>	(7,383)	(11,284)	3,901	-34.6%
<i>Për transaksionet me klientët</i>	(1,251)	(1,510)	259	-17.2%
<i>Komisione për shërbime bankare</i>	(82,993)	(56,131)	(26,862)	47.9%
<i>Komisione të tjera</i>	(225)	(30,216)	29,991	-99.3%
Të ardhura nga komisionet, neto	1,566,406	1,223,153	343,253	28.1%
Fitim/Humbje nga veprimtaritë e qirasë, neto	8,558	2,890	5,668	196.1%
Fitim/Humbje nga veprimtaritë e tjera bankare, neto	17,444	74,396	(56,952)	-76.6%
Fitim/Humbje nga veprimet me valutat, neto	(1,111)	51,188	(52,299)	-102.2%
Totali i të ardhurave operative	4,335,954	3,640,197	695,757	19.1%
Shpenzime për personelin	(1,059,638)	(764,160)	(295,478)	38.7%
Taksa të tjera përveç taksave mbi të ardhurat	(7,956)	(5,933)	(2,023)	34.1%
Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë	(1,227,257)	(988,943)	(238,314)	24.1%
Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme	(205,926)	(127,442)	(78,484)	61.6%
Totali i shpenzimeve operative	(2,500,777)	(1,886,478)	(614,299)	32.6%
Shpenzime për fonde rezervë për huatë	(307,470)	(359,922)	52,452	-14.6%
Shpenzime për fonde rezervë të tjera	(105,704)	(230,122)	124,418	-54.1%
Shpenzime neto për provigjone	(413,174)	(590,044)	176,870	-30.0%
Veprimtaritë e jashtëzakonshme	34,884	35,646	(762)	-2.1%
Fitimi para tatimit	1,456,887	1,199,321	257,566	21.5%
Tatimi mbi fitimin	(200,748)	(138,076)	(62,672)	45.4%
Fitimi neto për periudhën	1,256,139	1,061,245	194,894	18.4%

Grupi Bankar Unioni Financiar Tiranë

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

2.4 Tregues të rentabilitetit të Grupit Bankar¹:

	30 Shtator 2023	30 Qershor 2023	31 Mars 2023	31 Dhjetor 2022	30 Shtator 2022	30 Qershor 2022	31 Dhjetor 2021
1. Kthyeshmëria nga aktivet mesatare (ROA) [të ardhurat neto / aktivet mesatare *100]	1.68%	1.48%	1.48%	1.59%	1.62%	1.46%	1.70%
2. Rezultati neto i jashtëzakonshëm / aktivet mesatare	0.05%	0.05%	0.03%	0.09%	0.05%	0.04%	0.17%
3. Shpenzimet e përgjithshme të veprimtarisë / të ardhurat bruto të veprimtarisë	47.90%	49.09%	48.14%	49.97%	44.88%	45.69%	45.03%
4. Kthyeshmëria nga kapitali aksionar mesatar (ROE) [të ardhurat neto/kapitali aksionar mesatar *100]	13.38%	11.76%	11.70%	12.04%	12.08%	10.89%	12.44%
5. Shpenzime personeli / të ardhurat bruto të veprimtarisë	20.30%	20.66%	20.40%	20.90%	18.18%	18.76%	17.87%

Vërehet një rritje e komponentëve të shpenzimeve në vitin 2023, si rezultat kryesisht i rritjes së Bankës; gjithsesi treguesit e përfitueshmërisë së Grupit Bankar, me afro 1.7% ROA dhe ~13.4% ROE mbeten në nivelet më të larta krahasuar me periudhat e mëparshme.

¹ Treguesit e mësipërm janë llogaritur sipas kërkesave të rregullores “Për mbikëqyrjen e konsoliduar”, miratuar me vendim Nr.4, datë 01.02.2017 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë. Ato janë llogaritur mbi pasqyrat financiare të Grupit, dhe aty ku ka nevojë janë shprehur në bazë vjetore.

3. Struktura e Kapitalit Rregullator

Kapitali rregullator i Grupit Bankar në bazë të karakteristikave të tij dhe kushteve të përcaktuara në rregulloren "Për kapitalin rregullator të bankës" dhe në rregulloren "Për mbikëqyrjen e konsoliduar", ndahet në dy kategori:

- a) kapital i nivelit të parë
- b) kapital i nivelit të dytë

a) **Kapitali i nivelit I** llogaritet si shumë e kapitalit bazë të nivelit të parë dhe kapitalit shtesë të nivelit të parë, duke marrë në konsideratë zbritjet sipas kërkesave rregullatore. Elementet përbërës të tij janë:

- kapitali i paguar, i cili përbëhet nga aksionet e zakonshme, të cilat mbartin të gjitha karakteristikat e ligjit "Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare". Kapitali i paguar përbëhet nga aksione të cilat nuk janë me përparësi dhe nuk ka kufizime mbi to;
- primet e këtyre aksioneve;
- fitimet e pashpërndara, të cilat janë të lira nga çdo detyrim i ardhshëm, përfshihen në kapitalin bazë të nivelit të parë të Bankës, vetëm me miratimin e Asamblese së Përgjithshme për pjesën që parashikohet të jetë element përbërës së tij;
- fitimi ushtrimor i fundvitit;
- fitimi ushtrimor i periudhës raportuese, i cili përfshihet vetëm në rast se plotësohen kushtet e përcaktuara në rregullore;
- rezervat, të cilat përfshijnë rezervat ligjore të krijuara me vendim të Asamblesë së Aksionarëve;
- diferencat e rivlerësimit. Kapitali i Grupit që është në valutë të huaj, vlerësohet në Lekë me kursin në periudhën raportuese, por në bilanc mbahet me vlerën fillestare (koston historike të tij), diferencat e lindura nga ky trajtim, përbëjnë pikërisht diferencat e rivlerësimit;
- interesa të pakicës, të cilat përfaqësojnë shumën (madhësinë) e kapitalit bazë të nivelit të parë të një anëtari të Grupit Bankar, që i atribuohet personave fizike apo juridike, të cilën nuk janë objekt i konsolidimit të Grupit Bankar.

Si zë zbritës i kapitalit bazë të nivelit të parë janë:

- humbjet e periudhës raportuese;
- aktivet e patrupëzuara;
- pjesën e pjesëmarrjeve të drejtpërdrejta në instrumentet e kapitalit të nivelit të parë në investime të rëndësishme jashtë sektorit financiar;
- pjesën e shumës së pjesëmarrjeve të drejtpërdrejta në instrumentet e kapitalit të nivelit të parë në subjekte financiare, ku Grupi ka investime të rëndësishme, duke konsideruar si pjesë të zbritshme: a) atë që tejkalon kufirin prej 10% të kapitalit bazë të nivelit të parë, llogaritur ky para këtyre zbritjeve dhe b) pjesën e mbetur të investimeve të marra së bashku, që tejkalon 17.65% të kapitalit bazë të nivelit të parë pas zbitjeve.

b) **Kapitali i nivelit II** përbëhet nga Borxh i varur i emetuar nga Banka Union, i cili plotëson kushtet për t'u përfshirë në kapitalin e nivelit të dytë.

Borxhi i Varur i Bankës është në fomën e Obligacioneve. Në vitet 2020 dhe 2021 janë emetuar nga 2 Milionë Eur çdo vit, me afate maturimi gjashtë dhe shtatëvjeçare dhe norma kuponit fikse 3.25% dhe 3.30% në vit respektivisht. Në shtator të 2022 Banka emtoi edhe 3 Milionë Eur të tjera Borxh të varur, me afat maturimi shtatëvjeçar dhe kupon fiks 3.50% në vit.

Pas aprovimit të marrë nga AMF në Shtator të 2023, Banka emtoi sipas planit, në fillim të Tetorit 2023 edhe 3.5 Milionë Eur Borxh të Varur të ri.

Në fund të periudhës ky instrument është 748 Milionë Lekë, ndërsa 635 Milionë Lekë është shuma që përfshihet në Kapitalin rregullator sipas kritereve të përlllogaritjes të përcaktuara në rregullore.

Kapitali rregullator i Grupit për Shtator 2023 dhe Dhjetor 2022 ishte si më poshtë:

	30 Shator 2023	31 Dhjetor 2022
Kapitali Rregullator	11,283,980	11,391,047
Kapitali i Nivelit të Parë	10,648,582	10,676,187
Kapitali Bazë i Nivelit të Parë	10,648,582	10,676,187
Instrumenta të kapitalit të njohura si Kapital Bazë i Nivelit I (KBN1)	(1,039,550)	(1,117,777)
Kapitali i paguar	60,000	60,000
Primet e aksioneve	-	-
(-) Instrumenta të veta të Kapitalit Bazë të Nivelit të Parë	(1,099,550)	(1,177,777)
Fitimet e pashpërndara	2,515,569	2,733,596
Fitimet e pashpërndara dhe humbjet e mbartura nga periudhat e mëparshme	1,875,550	1,308,705
Fitimi ushtrimor i fundit të vitit	-	1,424,890
Fitimi ushtrimor i periudhës raportuese	640,019	-
Rezervat (përveç rezervave të rivlerësimit)	10,120,697	9,598,875
Diferenca rivlerësimi kreditorë	(1,106,527)	(680,530)
(-) Aktive të tjera të patrupëzuara	(521,762)	(444,078)
Interesat e pakicës	680,154	586,100
Kapitali Shtesë i Nivelit të Parë	-	-
Kapitali i Nivelit të Dytë	635,398	714,861
Instrumenta të kapitalit të paguara plotësisht dhe borxhi i varur	635,398	714,861

Kapitali bazë i nivelit të parë duhet të jetë në çdo kohë më i madh se niveli i kapitalit minimal të kërkuar.

4. Mjaftueshmëria e Kapitalit

4.1 Llogaritja e mjaftueshmërisë së kapitalit

Kapitali rregullator duhet në çdo kohë të mbulojë kërkesën për kapital të nevojshëm për mbulimin e rrezikut të kredisë, të mbulimit të rrezikut të tregut dhe të mbulimit të rrezikut operacional.

Mjaftueshmëria e kapitalit llogaritet si raport ndërmjet shumës së kapitalit rregullator me shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezikun, shprehur kjo në përqindje, në zbatim të plotë të rregulloreve në fuqi.

Mbështetur në rregulloren e Bankës së Shqipërisë "Për Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit", Nr. 48, datë 31.07.2013 dhe në rregulloren "Për Mbikëqyrjen e Konsoliduar", Nr.4, datë 01.02.2017, Grupi përlllogarit raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit si:

Në Mijë Lekë	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
1. Kapitali rregullator	11,283,980	11,391,047
2. Kapitali i nivelit të parë	10,648,582	10,676,187
3. Kapitali bazë i nivelit të parë	10,648,582	10,676,187
4. Totali i ekspozimeve të ponderuara me rrezik	55,683,580	54,547,898
5. Kapitali bazë i nivelit të parë/ Ekspozimet e ponderuara në rrezik $\geq 4.5\%$	19.12%	19.57%
6. Kapitali i nivelit të parë/ Ekspozimet e ponderuara në rrezik $\geq 6.0\%$	19.12%	19.57%
7. Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit $\geq 12\%$	20.26%	20.88%

Ekspozimet e ponderuara me rrezikun llogariten si shumë e elementeve të mëposhtëm:

- zërave të ekspozimeve dhe ekspozimeve të mundshme, të ponderuar me rrezikun e kredisë dhe rrezikun e kundërpartisë, të llogaritura sipas metodës standarde të rregulloreve të Mjaftueshmërisë së Kapitalit.
- kërkesës për kapital për rrezikun e tregut, të llogaritur sipas kërkesave të rregulloreve të Mjaftueshmërisë së Kapitalit, të shumëzuara me 12.5;
- kërkesës për kapital për rrezikun operacional, të llogaritur sipas metodës së treguesit të thjeshtë, të përcaktuar në rregulloren e Mjaftueshmërisë së Kapitalit, të shumëzuara me 12.5.

Me poshtë po japim shumat për secilin komponent, konkluduar në bazë të aplikimit të kërkesave rregullatore për mënyrën e përlllogaritjes së tyre:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Shuma e ekspozimeve të ponderuara me rrezik për rrezikun e kredisë	46,994,804	45,539,989
Shuma e ekspozimeve të ponderuara me rrezik për rreziqet e tregut	425,821	744,954
Shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezik për rrezikun operacional	8,262,955	8,262,955
Totali i ekspozimeve të ponderuar me rrezik	55,683,580	54,547,898

Banka llogarit dhe përmbush edhe kërkesat e kapitalit sipas udhëzimit “Për procesin e vlerësimit të brendshëm të mjaftueshmërisë së kapitalit” (“PVBMK”) i miratuar nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë. Gjithashtu, Banka zbaton kërkesat e rregullores “Për shtesat makroprudenciale të kapitalit”, miratuar me vendimin nr. 41, datë 5.6.2019 të Këshillit Mbikëqyrës së Bankës së Shqipërisë. Bazuar në kërkesat e kësaj rregulloreje dhe në përputhje me vendimet përkatëse të Guvernatorit, Banka ka siguruar kapital të mjaftueshëm për të përmbushur shtesat makroprudenciale të kapitalit të cilat për vitin 2023 janë në masën 2.0% (2022: 1.5%).

Në zbatim të rregullores PVBMK norma e synuar e mjaftueshmërisë së kapitalit të Bankës për vitin 2023 është niveli 13.5%. Sa i përket PVBMK në nivel Grupi, duke parë se treguesi i RMK-se është mjaft më i lartë se ai në nivel Bankë (20.26% vs. 15.41%), dhe se kompanitë e tjera të Grupit Bankar (me përjashtim të Filialit të Bankës (Landeslease), pak ose aspak janë të ekspozuara kundrejt rrezikut të kredisë, nuk shihet nevoja për kërkesa shtesë, të cilat në çdo rast do të ishin mjaft larg RMK-së së Grupit Bankar.

4.2 Rreziku i kredisë: Informacion për portofolin e kredisë sipas metodës standarde

Për llogaritjen e shumave të ekspozimeve të ponderuar me rrezik për mbulimin e rrezikut të kredisë, Grupi përdor metodën standarde të rregullores së Bankës së Shqipërisë "Për Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit". Bazuar në këtë rregullore, të gjitha ekspozimet dhe ekspozimet e mundshme të Grupit Bankar grupohen nëpër klasa të ekspozimeve dhe në varësi të rrezikut të grupeve më të vogla brenda secilës klase të ekspozimit, këto ekspozime dhe ekspozime të mundshme shpërndahen nëpër klasa rreziku të vlefshme për ponderimet e përcaktuara po në këtë rregullore.

Brenda klasave të ekspozimeve, aty ku është e vlefshme, Grupi përdor vlerësimet e ECAI-ve për të përcaktuar përqindjen e rrezikut të ekspozimeve të ndryshme. ECAI-të, vlerësimet e së cilave Grupi përdor për këtë vlerësim të rrezikut janë Moody's, Fitch dhe S&P.

Në këtë përlllogaritje nuk përfshihen ekspozimet që janë zbritur në kapitalin rregullator të Grupit. Aty ku ekspozimet në investimet në shoqëri në sektorin financiar, nuk kalojnë kufijtë për të cilat aplikohet zbritje në kapitalin rregullator të Grupit, këto ekspozime përfshihen në klasën e ekspozimeve "Të tjera" dhe ponderohen me një peshë rreziku prej 250%.

4.3 Teknikat e zbutjes së kredisë

Bazuar në rregulloren për "Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit", Grupi përdor si teknika të zbutjes së rrezikut, mbrojtjen e financiar dhe të pafinancuar të kredisë. Në mbrojtjen e financiar, për qëllime të përdorimit të *cash-collateral* si teknikë zbutje, Grupi përdor metodën gjithëpërfshirëse për kolateralin financiar. Në bazë të kësaj metode, vlera e rregulluar e kolateralit financiar në fund të Shtatorit 2023 është 3,581,543 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 4,016,732 Mijë Lekë). Si teknikë të mbrojtjes së pafinancuar të kredisë, Grupi përdor mënyrën e zëvendësimit të ekspozimit ndaj klientëve, me atë ndaj Qeverisë qendrore dhe ndaj Bankave shumëpalëshe të zhvillimit, për shumën e kredive të garantuara nga palët respektive. Vlera e ekspozimit të zëvendësuar nga garancitë e marra në fund të Shtatorit 2023 është 217,709 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 78,304 Mijë Lekë)

Tabela më poshtë jep informacion mbi ekspozime të ndryshme sipas peshave të rrezikut, para aplikimit të koeficienteve përkatës për ponderimin e secilës peshë rreziku:

Peshat e rrezikut	Ekspozimi para faktorëve të konvertimit	Vlera e ekspozimit e rregulluar plotësisht (E)	Vlera e ekspozimit pas faktorëve të konvertimit dhe teknikave zbutëse
0%	42,523,772	42,741,482	42,741,482
10%	-	-	-
20%	6,799,501	6,809,569	6,809,569
35%	2,408,219	2,408,219	2,408,219
50%	2,190,866	2,187,426	2,187,333
75%	12,900,834	11,836,732	11,419,042
85%	2,628,455	2,624,871	2,624,871
100%	19,350,526	17,460,385	16,776,185
125%	3,584,126	3,451,514	3,363,820
150%	1,434,379	1,403,513	1,383,661
200%	77,450	77,450	77,450
Të tjera*	11,515,930	10,831,352	10,479,191

*) Përfshihen edhe ekspozimet ndaj SME-ve që përfitojnë një “zbutje” sipas vendimit nr.68, datë 22.12.2021 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

4.4 Rreziku i kundërpartisë

Rreziku i kredisë së kundërpartisë është rreziku i dështimit të një kundërpartie në një transaksion, para se të bëhet pagesa finale e flukseve të parasë së transaksionit. Ekspozimet e Grupit ndaj kundërpalëve menaxhohen me limite specifike të miratuara për secilën kundërpale dhe trajtohen në përputhje me kërkesat e kreut III - Rreziku i kredisë, të rregullores "Për raportin e mjaftueshmerisë së kapitalit".

Grupi në përgjithësi ka qasje konservatore duke qenë ndjeshëm nën ekspozimet maksimale të mundshme.

Grupi Bankar Unioni Financiar Tiranë

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

Tabela më poshtë jep shpërndarjen e ekspozimeve dhe ekspozimeve të mundshme të Grupit sipas klasave të ekspozimeve dhe peshës së rrezikut, kjo e fundit

Klasat e ekspozimeve	Vlerësimet nga:	Peshat e rrezikut											
		0%	10%	20%	35%	50%	75%	85%	100%	125%	150%	200%	Të tjera %
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj qeverive qendrore ose bankave qendrore	Nuk ka	36,896,482	-	-	-	-	-	-	1,211,455	-	-	-	-
	ECAI	468,668	-	187,789.08	-	189,164	-	-	291,168	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj qeverive rajonale ose autoriteteve lokale	ECAI	-	-	51,161	-	50,876	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj organeve administrative dhe ndërmarrjeve jo tregtare (ojf)	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	70,177	-	453	-	-
	ECAI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj bankave shumëpalëshe të zhvillimit	Nuk ka	160,342	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ECAI	831,793	-	-	-	71,470	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj organizatave ndërkombëtare	ECAI	1,134,630	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj institucioneve të mbikëqyrura	n/a (mat. nen 3 muaj)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	1,120,432	-	53	-	-
	ECAI	-	-	6,440,541	-	1,080,770	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj shoqërive tregtare (korporatave)	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	10,019,665	-	526,102	-	4,061,683
	ECAI	-	-	60,410	-	402,445	-	-	407,343	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj portofoleve me pakicë (retail)	Nuk ka	-	-	-	-	-	11,304,474	-	-	3,254,520	-	-	4,091,020
Ekspozime ose ekspozime të mundshme të siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme	Nuk ka	-	-	-	2,408,219	392,608	114,568	2,624,871	362,736	109,300	78,780	-	990,189
Ekspozime (kredi) me probleme	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	586,090	-	110,251	-	-
Ekspozime ndaj kategorive të klasifikuara me rrezik të lartë	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	667,406	77,450	-
Zëra të tjerë		3,249,567	-	69,667	-	-	-	-	2,707,117	-	615	-	1,336,299

bazuar në vlerësimin e ECAI-ve apo plotësimin të kushteve rregullatore për secilën klasë ekspozimi.

4.5 Titullizimi

Jo e aplikueshme (N/A)

4.6 Rreziku i tregut

Grupi ekspozohet ndaj rreziqeve të tregut sa herë që vlera e tregut ose flukset e ardhshme të parasë të një instrumenti financiar luhaten si pasojë e ndryshimeve në çmimet e tregut.

Kërkesa për kapital për rrezikun e tregut llogaritet bazuar në kërkesat e kreut VII-Rreziku i tregut, në rregulloren "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit". Grupi llogarit kërkesën për kapital për rrezikun e tregut si shumë të komponenteve të mëposhtëm:

- a) Kërkesa për kapital për aktivitetin në librin e tregtueshëm (vetëm nëse plotësohen kriteret e përcaktuara në rregullore), e cila përfshin:
 - i. Kërkesën për kapital për rreziqet e pozicionit;
 - ii. Kërkesën për kapital për rrezikun e përqëndrimit.
- b) Kërkesa për kapital rregullator për të gjitha pozicionet e Grupit (pozicione në librin e tregtueshëm dhe pozicione në librat e bankës), e cila përfshin:
 - i. Kërkesën për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit;
 - ii. Kërkesën për kapital për rrezikun e pozicioneve në mallra (commodities);
 - iii. Kërkesën për kapital për rrezikun e shlyerjes.

Lidhur me pikën a) më sipër, Grupi nuk plotëson kushtet e përcaktuara në rregullore për madhësinë e librit të tregtueshëm dhe si rrjedhim llogarit kërkesën për kapital për aktivitetin në librin e tregtueshëm sipas kërkesave të kreut III-Rreziku i kredisë. Lidhur me rrezikun e kursit të këmbimit, Grupi çdo gjashtëmujor (qershor, dhjetor të çdo viti) llogarit kërkesën për kapital nëse pozicioni valutor neto (total) është më i lartë se 2% e kapitalit të tij rregullator. Në këtë rast, bazuar në përcaktimet e nenit 173, kërkesa për kapital është sa 8% e madhësisë së pozicionit.

Në fund të Shtatorit 2023 pozicioni total neto i hapur valutor është mbi 2% të kapitalit rregullator, dhe shumën e llogaritur e kërkesës për kapital për mbulimin e këtij rreziku është 34,066 Mijë Lekë.

Një tabelë përmbledhëse e ekspozimit dhe kërkesës për kapital për rreziqet e tregut në fund të Shtatorit 2023 jepet më poshtë:

Rreziqet e tregut (000/Lekë)	Kërkesa për kapital	Ekspozimi i ponderuar me rrezik (kërkesa për kapital*12.5)
Rreziqet e pozicionit	-	-
Rreziku i përqëndrimit	-	-
Rreziku i kursit të këmbimit	34,066	425,821
Rreziku i pozicioneve në mallra	-	-
Rreziku i shlyerjes	-	-
Totali	34,066	425,821

4.7 Rreziku operacional

Për matjen e kërkesës për kapital për mbulimin e rrezikut operacional, Grupi përdor metodën e treguesit të thjeshtë. Sipas kësaj metode, kjo kërkesë për Shtator 2023 është e njëjtë me atë të llogaritur në Dhjetor 2022 dhe është 661,036 Mijë Lekë. Kjo përllogaritje bëhet çdo vit, për datën 31 Dhjetor dhe mbahet e njëjtë deri në fund të vitit pasardhës në përllogaritjen e radhës (trajtimi në seksionin 7 më poshtë).

4.8 Ekspozimet në instrumente të kapitalit: informacion mbi pozicionet e përfshira në librin e bankës

Jo e aplikueshme (N/A)

5. Informacion i Përgjithshëm për Ekspozimin ndaj Rreziqeve dhe Administrimin e Tyre

5.1 Rreziqet dhe kuadri i administrimit të rreziqeve në UFT dhe institucionet e transferimit të parave pjesë e Grupit Bankar UFT

Veprimtaritë e Unionit Financiar Tiranë e ekspozojnë atë ndaj një sërë rreziqesh financiare dhe këto veprimtari përfshijnë analizën, vlerësimin, pranimin dhe administrimin deri në një masë të caktuar, të rreziqeve ose një kombinimi të tyre. Marrja përsipër e rrezikut është qendrore për biznesin financiar, ndërkohë që rreziqet operationale janë rrjedhojë e pashmangshme e të qënurit në marrëdhënie biznesi. Rrjedhimisht, objektivi i UFT është arritja e një balancë të përshtatshme ndërmjet rrezikut dhe fitimit, si dhe minimizimi i efekteve të mundshme negative në performancën e tij.

Unioni Financiar Tiranë ka nivel pranimi dhe tolerancë të ulët për rrezikun ndaj të cilit është i ekspozuar. Si rezultat, ndërmerren të gjitha masat e nevojshme për të arritur vetëdijen maksimale ndaj rrezikut, si dhe është vendosur një sistem rigoroz i administrimit të rrezikut duke krijuar një kuadër gjithëpërfshirës për administrimin e rrezikut me efikasitet, nëpërmjet identifikimit, matjes, kontrollit, monitorimit dhe parandalimit të ngjarjeve potenciale që mund të rezultojnë në humbje apo zvogëlim të potencialit të UFT për të gjeneruar rezultate të qëndrueshme.

UFT ka ndërtuar politika dhe procedura të nevojshme për administrimin e të gjithë rreziqeve me të cilët ballafaqohet duke përfshirë përkufizime të qarta për rreziqet, strukturën përkatëse, instrumentat e përdorur si dhe për filozofinë e vetëvlerësimit të proceseve nga ana e njësive të UFT. Për më tepër, UFT ka krijuar një set treguesish kyç të rrezikut, duke monitoruar në mënyrë aktive performancën e tyre.

Në këtë kontekst, të gjithë proceset e biznesit hartohen për reduktimin e impakteve të mundshme nga rreziqet, duke balancuar kërkesën e përfitueshmërisë së UFT kundrejt rrezikut dhe nivelet e përcaktuara të tolerancës ndaj tij. Çdo punonjës dhe në veçanti “pronarët” e proceseve mbajnë përgjegjësi primare për administrimin e rreziqeve dhe për rrjedhojë mirëmbajtja e kontrolleve të nevojshme dhe e vigjilencës në nivelin e duhur përbën pjesë rutinore të punës së tyre.

5.2 Rreziqet dhe kuadri i administrimit të rreziqeve në Bankën Union

Veprimtaritë e Bankës e ekspozojnë atë ndaj një sërë rreziqesh financiare dhe këto veprimtari përfshijnë analizën, vlerësimin, pranimin dhe administrimin deri në një masë të rreziqeve ose kombinimit të tyre. Marrja përsipër e një niveli të caktuar të rrezikut është në qendër të biznesit financiar, ndërkohë që rreziqet operationale janë një rrjedhojë e pashmangshme e të qenit në biznes. Për pasojë, qëllimi i Bankës është arritja e një balancë të përshtatshme ndërmjet rrezikut, fitimit dhe minimizimit të efekteve të mundshme negative në performancën e Bankës.

Për këtë qëllim Banka ka krijuar një kuadër gjithëpërfshirës në mënyrë që të administrojë rreziqet në mënyrë efektive nëpërmjet identifikimit, matjes, kontrollit, monitorimit dhe parandalimit të ngjarjeve potenciale që mund të rezultojnë në humbje apo në zvogëlimin e potencialit të bankës për të gjeneruar rezultate të qëndrueshme.

Mbrojtja e parë e Bankës kundër humbjeve është e reflektuar në kontrollet dhe modelin e brendshëm sipas të cilit Banka operon. Banka ka ndërtuar politika dhe procedura të nevojshme për administrimin e të gjithë rreziqeve me të cilët ballafaqohet. Në këtë kontekst, të gjithë proceset e biznesit janë dizenuar që të reduktojnë impaktet e mundshme nga rreziqet, duke respektuar “oreksin” e Bankës kundrejt rrezikut dhe nivelet e përcaktuara të tolerancës ndaj tij. Çdo punonjës dhe veçanërisht “pronarët” e proceseve, mbajnë përgjegjësi primare për administrimin e rreziqeve dhe për rrjedhojë mirëmbajtja e kontrolleve të nevojshme dhe e vigjilencës në nivelin e duhur është pjesë rutinore e punës së tyre.

Përveç sa më sipër, prej kohësh, Banka ka edhe një Departament më vete për administrimin e rrezikut, i cili shërben si një burim parësor për promovimin e kulturës së rrezikut përgjatë të gjithë linjave të biznesit të Bankës. Ky departament paraqet raporte periodike të pavarura në Këshillin Drejtues të Bankës, paralelisht me ato të menaxhimit. Raportet janë gjithëpërfshirëse dhe trajtojnë e analizojnë të gjithë rreziqet e identifikuar. Ky funksion përfaqësohet edhe në komitete të ndryshme që ka krijuar Banka të tilla si Komiteti i Administrimit të Aktiv-Pasivit, Komitetin e Rrezikut Operacional, Komitetin e Administrimit të Rrezikut të Kredisë si edhe në Komitetin e Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës,

duke shprehur opinionet e pavarura në fushat respektive. Ky departament ka një bashkëpunim të shpeshtë dhe të ngushtë me të gjithë njësitë e biznesit dhe nivelin Ekzekutiv dhe zhvillon procese dhe kontrolle efektive të matjes dhe administrimit të rreziqeve, shoqëruar me raportet përkatëse

Duke konsideruar profilin e rrezikut dhe karakteristikat e tij, rreziqet me të cilët përballet Banka janë: Rreziku i Kredisë, Rreziku i Likuiditetit, Rreziku i Normave të Interesit, Rreziku i Kundërpartisë, Rreziku i Kurseve të Këmbimit dhe Rreziku Operacional, ku përfshihet edhe ai Ligjor, i Përputhshmërisë dhe rreziku Kibernetik. Politikat e Bankës lidhur me administrimin e rrezikut janë hartuar në mënyrë që të identifikojnë dhe analizojnë këto rreziqe, të vendosin kontrolle dhe limite të përshtatshme dhe kontrolle të rrezikut, si dhe të monitorojnë rreziqet dhe përjasjen e tyre ndaj limiteve me anë të sistemeve të besueshme dhe të përditësuara të informacionit.

Politikat kryesore të administrimit të rreziqeve

Politika e Administrimit të Rreziqeve

Politika përcakton rreziqet kryesore ndaj të cilave është e ekspozuar Banka, si dhe parimet kryesore dhe kuadrin e përgjithshëm të administrimit të rrezikut sipas kategorive të rreziqeve të identifikuara dhe të aplikueshme për Bankë.

Politika e Kredisë

Politika e Kredisë është dokumenti primar i cili përcakton parimet e administrimit të rrezikut të kredisë, strukturat vendimmarrëse, limitet, etj. Rreziku i Kredisë mund të ulet ose pakësohet me huadhënie të orientuar ndaj fluksit të parave, kolateral të mjaftueshëm si mbrojtje e nivelit të dytë, vendosje e përshtatshme e çmimeve bazuar në rrezikun optimal, strukturim efektiv dhe diversifikim të portofolit, kontrolle të nevojshme e gjithëpërfshirëse të Bankës, etj. Një pjesë shumë e rëndësishme e këtij procesi është edhe monitorimi i vazhdueshëm e i nevojshëm i fondeve rezervë për mbulimin e rrezikut.

Politika e Administrimit të Aktiveve dhe Pasiveve (AAP)

Politika e AAP është dokumenti kryesor që drejton apo udhëheq aktivitetin e Bankës në lidhje me administrimin e Aktiveve dhe Pasiveve, duke përfshirë gjithë transaksionet me fondet, investimet e burimeve likuide dhe administrimin e rrezikut në pasyrën e bilancit. Paragrafet e mëposhtëm përshkruajnë shkurtimisht fushat kryesore të cilat adresojnë Politikën e AAP:

- **Administrimi i Rrezikut të Likuiditetit**

Banka synon të mbajë një bazë depozituesish të mirë-diversifikuar dhe të lejojë akses të pëlqyeshëm e me opsione të ndryshme për tërheqjen e fondeve duke administruar përqendrimet e mëdha dhe disbalancat strukturore. Përpos kësaj, Banka monitoron çdo faktor të brendshëm apo të jashtëm i cili mund të ketë impakt në kapacitetin që ka Banka për të qëndruar likuide. Politika AAP e Bankës ka zhvilluar modele sasiore, të kombinuar me ato cilësore, për matjen e situatës së likuiditetit të Bankës, në të njëjtën kohë duke respektuar edhe indikatorët e rrezikut të likuiditetit të përcaktuar nga Rregullatori.

- **Administrimi i Rrezikut të Normës së Interesit**

Rreziku i normës së interesit përkufizohet si nivel i ndjeshmërisë së fitimeve të Bankës dhe Kapitalit Aksionar në varësi të luhatjeve të normave të interesit. Rreziku i normës së interesit vjen si rezultat i mënyrës dhe shkallës së ndryshme me të cilën luhatja e normës së interesit ndikon tek aktivet dhe pasivet e Bankës si dhe elementët jashtë bilancit. Politika AAP të Bankës ka ndërtuar limite kontrolli të rrezikut, të cilat monitorohen vazhdimisht. Administrimi i rrezikut të normës së interesit përmbledh analiza «hendek» të ndryshimeve të aktiveve dhe pasiveve në lidhje me intervalet kohore të maturitetit, administrim të interesit marxhinal, vendosje dinamike të çmimeve në lidhje me ndjeshmërinë e aktive/pasiveve ndaj luhatjes së normës së interesit duke treguar kujdes ndaj pritshmërisë së tregjeve dhe gjithmonë duke mbetur brenda limiteve të përcaktuara.

- **Administrimi i Rrezikut të Kursit të Këmbimit**

Rreziku i kursit të këmbimit vjen si rezultat i luhatjeve të kurseve të këmbimit të monedhave të huaja të cilat ndikojnë në ekspozimet në aktivet, detyrimet të Bankës si dhe zërat jashtë bilancit, të cilat janë denominuar në monedha të ndryshme nga Lekë. Politika AAP përfshin rregulla, instrumenta dhe

mekanizma kontrolli, përfshi edhe limitet e lejuara të pozicionit të këmbimit valutor, të cilat kanë për qëllim mbulimin dhe mbrojtjen nga rreziku i rivlerësimit të monedhës. Ky rrezik administrohet duke kontrolluar si këmbimin valutor ashtu edhe limitet e pozicioneve të hapura një-ditore duke qëndruar tërësisht në përputhje me përcaktimet dhe përkufizimet rregullatore.

Politika e Investimeve

Politika e Investimeve dhe derivativet e saj si Politika e Administrimit të Portofoleve të Letrave me Vlerë së bashku me Udhëzimin për Administrimin e Rrezikut të Portofoleve të Letrave me Vlerë përcakton bazat, limitet dhe kriteret primare për të administruar në mënyrë të përgjegjshme investimet financiare të Bankës, në përputhje me strategjinë e saj të biznesit. Kjo politike përcakton kriteret e investimeve të mundshme, limitet si dhe elementët e mbartur, të cilat konsiderohen si rreziqe potenciale nga këto investime, etj.

Politika për Transaksionet me Tituj dhe Shërbimet e ruajtjes dhe administrimit të instrumenteve financiare në emër të klientëve.

Kjo politikë synon të sigurojë udhëzime dhe të përcaktojë rregullat ose kërkesat për palët e përfshira në veprimtarinë transaksionare dhe të ndërmjetësimit për llogari të klientit, në mënyrë që të sigurojë nivelin e duhur të mbrojtjes së klientit dhe ekzekutimin sa më mirë të transaksioneve për klientët e Bankës. Qëllimi i politikës është të lehtësojë përdorimin dhe shpërndarjen efikase të likuiditetit në dispozicion, të maksimalizojë fitimin nga ofrimi i shërbimeve investuese me tituj për llogari të klientëve, të përmbushë kërkesat/ nevojat e investimeve të klientëve, të stimulojë aktivitetin e tregtimit të titujve dhe të adresojë kryesisht kërkesat/ nevojat e investimeve që keta kliente kanë. Në këtë kontekst, Politika siguron një kornizë të përgjithshme rregulluese për një qasje të kujdesshme ndaj shërbimeve të investimit dhe atyre ndihmëse të titujve për llogari të klientëve dhe përmbushjes së objektivave të menaxhimit dhe qëllimeve të Bankës.

Politika e Rrezikut të Kundërpartive

Rreziku ndaj ekspozimit të kundërpartive trajtohet në mënyrë shumë të ngjashme si rreziku i kredisë dhe vlerësohet në mënyrë specifike ndaj bankave të tjera si dhe institucioneve financiare, përfshi edhe limitet për kundrapalët e këmbimeve valutore. Në këto raste, kredibiliteti i kundërpartise dhe limitet përkatëse vlerësohen duke u bazuar në kritere dhe metodologji të parapërcaktuara.

Politika e Rrezikut Operacional

Rreziku Operacional (RO) ndodh gjatë kryerjes dhe shpërndarjes të të gjithë produkteve dhe shërbimeve të Bankës e në të njëjtën kohë për shkak të procesimit të të gjitha transaksioneve ditore. Mund të vijë gjithashtu edhe si rezultat i pamjaftueshmërisë apo të dhënave të gabuara nga sistemi i informacionit, dështimit apo mosfunksionimit të teknologjisë, thyerje apo prishje të procedurave të kontrollit, si dhe mashtrimeve apo katastrofave të paparashikuara. Kuadri rregullativ i administrimit të RO të bankës përkufizon në mënyrë shumë të qartë RO për gjithë organizatën dhe një filozofi të menaxhimit dhe proces të vetëvlerësimit e raportimit. Po ashtu, ai përfshin raportim aktiv dhe monitorim në performancë të indikatorëve kyç të rrezikut, analiza të kujdesshme të shkaqeve të humbjeve të mundshme, reagim proaktiv ndaj incidenteve si dhe mirëmbajtje e përditësim të programeve të vazhdimësisë së biznesit.

Komitetet e administrimit të Rreziqeve

Komiteti i Administrimit të Aktiv-Pasivit (KAAP)

Organizimi dhe mënyra e funksionimit të KAAP mbështetet në rregulloren e brendshme të KAAP dhe në Politikën AAP. Çështjet kryesore që trajtohen nga ky komitet janë: rreziku i normës së interesit dhe ai i likuiditetit, analiza e marzheve, analiza e rezultateve financiare të Bankës, ecuria e depozitave dhe investimeve, analiza e tregjeve dhe konkurrenteve, vlerësimi i mundësive të reja biznesi, etj. Në mënyrë më të detajuar këto janë trajtuar në Politikën AAP të Bankës.

Çështjet kryesore që ndiqen dhe analizohen në KAAP janë:

- Zhvillimet kombëtare dhe ndërkombëtare të tregjeve financiare, zhvillimet rregullative, parashikimet për normat e interesit dhe ecurinë e tregjeve, etj;

- Ecuria e fondeve, analiza e normave të interesit, struktura e aktiveve dhe portofoli i investimeve/ tregëtimit apo ndonjë mospërputhje në bilancin e Bankës dhe rreziqet që mund të vijnë prej tij;
- Situata aktuale dhe e pritshme e likuiditetit;
- Mjaftueshmëria e Kapitalit, edhe në kuadër të Procesit të Vlerësimit të Brendshëm të Mjaftueshmërisë së Kapitalit (“PVBMK” apo “ICAAP”) dhe Shtesën e Kombinuar Makroprudenciale e Kapitalit (SHKOMAK);
- Ecuria e rezultateve të Bankës (analiza e pasqyrave financiare dhe e treguesve kryesore);
- Strategjia e investimeve në aktive financiare jo-kredi, në përputhje me strategjinë e përgjithshme;
- Strategjia dhe procedurat e veprimtarisë së tregtimit, ndërmjetësimit dhe kujdestarisë së letrave me vlerë (titujve) të transferueshme me klientët e Bankës;
- Përcaktimi i politikave të çmimit dhe të tregtimit të instrumentave financiare (FX, Letra me Vlerë etj.) dhe paraqitja e tyre për aprovim në Këshillin Drejtues. Si dhe miratimi i rregulloreve që lidhen me ndërmjetësimin/ tregtimin e instrumentave financiare dhe shërbimeve mbështetëse të tyre;
- Analiza e ecurisë së veprimtarisë së tregtimit të letrave me vlerë;
- Arovimin e normave të interesit për produktet e depozitave; blerjeve të letrave me vlerë të huaja; marrëdhënieve të reja për veprimet FW të këmbimit;
- Rendimenti dhe kosto e fondeve si dhe *spread*-i dhe *NIM*, në këtë kuadër;
 - a) analiza e sensitivitetit të rrezikut të normës së interesit;
 - b) koordinimin të çmimit të produkteve me qëllim ruajtjen e *margins*.
- Ecuria e FX dhe aprovim të limiteve me zyrat e këmbimit;
- Përputhshmëri të veprimtarisë në përputhje me kërkesat/ndryshimet rregullatore;
- Rishikim të Politikave duke reflektuar në to ndryshimet/përmirësimet e nevojshme për të mundësuar vijueshmërinë e biznesit, optimizimin struktural të aktiveve, përfitueshmërinë nga investimet si dhe dhe menaxhimin sa me optimal të rrezikut, etj.

Ky informacion mundëson një monitorim të detajuar dhe të vazhdueshëm të rreziqeve të lartpërmendura, që është edhe baza për vendimmarrjen e KAAP.

Komiteti si rregull mblidhet një herë në muaj. Komiteti merr vendime sa i takon normave të interesit të depozitave apo produkteve të lidhura me to, investimeve në letra me vlerë të huaja, huamarrjen, niveleve të *cash-it*, etj. Në këtë komitet, përtej sa më sipër bëhet edhe shpjegimi i ndonjë përjashtimi të njohur nga kjo politikë, si dhe një plan veprimi dhe afati kohor për ta sjellë Bankën në përputhje me kufijtë e politikës. Politikën nën administrimin e komitetit shkojnë për aprovim në Këshillin Drejtues, si rregull, një herë në vit.

Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera (KRO)

KRO monitoron në mënyrë periodike ngjarjet e humbjeve operationale dhe ka caktuar përgjegjësitë për pakësimin e humbjeve dhe paraqitjen e zgjidhjeve të përshtatshme për mbulimin e rrezikut për aktivitetet që janë subjekt i rrezikut operacional. Ky komitet mblidhet sipas nevojave por si rregull, jo më pak se një herë në tre muaj duke vlerësuar ecurinë e rreziqeve operationale të identifikuar dhe analizën e treguesve krahasuar me limitet e vendosura nga politika përkatëse. Në këtë Komitet bëhen propozime konkrete për trajnimet që lidhen me njohuritë mbi rreziqet në bankë duke synuar njëherësh edhe në promovimin e kulturës së rrezikut. Diskutimi dhe marrja e vendimeve në lidhje me Vazhdimësinë e Biznesit të Bankës zë një vend të veçantë në mbledhjet periodike të komitetit.

Komiteti merr në shqyrtim rezultatet e vlerësimeve të rrezikut operacional me linjat e biznesit në Bankë me frekuencë vjetore.

Komiteti i Kredisë

Komiteti i kredisë ka përgjegjësi në detajimin dhe implementimin e procedurave mbi bazë të politikës së aprovuar nga Këshilli Drejtues në fushën e kredidhënies. Siguron që procesi i kredidhënies të ndjekë procedurat/ politikën e brendshme praktikën e kreditimit të jenë në përputhje me kuadrin ligjor rregullativ. Krijon një sistem të përshtatshëm për raportimin të Këshilli Drejtues lidhur me aplikimin e politikave dhe limiteve kreditore të vendosura si edhe rishikon propozimet e ardhura lidhur me produktet kreditore nga Divizioni i Biznesit; Komiteti i Kredisë Komiteti merr vendime individuale për kreditë e biznesit dhe

të individëve. Në të gjitha rastet Komiteti i Kredisë merr vendimet e tij në bazë të aplikimeve të kredisë të dorëzuar nga personat e autorizuar të shitjes si dhe në bazë të vlerësimeve të rrezikut nga punonjësit e Divizionit të Rrezikut të Kredisë.

Komiteti i Administrimit të Rrezikut të Kredisë (KARK)

Ky komitet luan një rol parësor në zbatimin e strategjisë së menaxhimit të rrezikut të kredisë. Komiteti siguron që procedurat e kredithënies të jenë në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi. Shqyrtohet përputhshmëria me limitet dhe monitoron normat dhe kufijtë e paralajmerimit të hershëm të vendosura nga Banka në fushën e rrezikut të kredisë. KARK është përgjegjës për krijimin e një sistemi efektiv për monitorimin, kontrollin dhe raportimin e rrezikut të kredisë. Në Komitet shqyrtohet dhe diskutohet për parashikimet makroekonomike dhe zhvillimet financiare në vend dhe më gjerë me ndikim në rrezikun e kredisë. Përpos niveleve të perqëndrimit, në Komitet periodikisht rishikohen vlerësimi i analizave të stress testeve mbi cilësinë portofolit të kredisë së Bankës. Gjithashtu rikuperimi dhe fshirja e kredive (para miratimit final në Këshillin Drejtues të Bankës) janë pjesë njafte e rëndësishme e objektit të punës së këtij Komiteti. Komiteti shqyrton me bazë vjetore eficientësi dhe kompanive të sigurimit me të cilat operon Banka, kompanive të mbledhjes së borxheve, zyrave të ndryshme të vlerësimit të pronave. Përveç sa më sipër, krahas ndjekjes së cilësisë së portofolit kreditor, KARK ka rol të rëndësishëm në implementimin e politikave të provigjonimit, përfshirë kategorizimin dhe kriteret bazë të provigjonimit të tyre.

Komiteti i Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës

Komiteti fokusohet në tre komponentë të rëndësishëm, pjesë integrale e menaxhimit të rrezikut në Bankë: në lidhje me menaxhimin e kapitalit, në vlerësimet në lidhje me planin e rimëkëmbjes dhe performancën e treguesve të kapitalit të Bankës. Komiteti merr vendime kryesisht të fushës së menaxhimit të rrezikut të kapitalit dhe rishikon ato rreziqe të cilët nuk përfshihen në objektin e komiteteteve të tjera të rrezikut të krijuar në Bankë.

Shënim: Raporti periodik i publikuar i Bankës i trajton më në detaj përgjegjësitë e Komiteteve në kuadër të menaxhimit të rrezikut.

5.3 Rreziqet dhe kuadri i administrimit të rreziqeve në institucionin e Qirasë Financiare (Landeslease Sha)

Veprimtaritë e Landeslease e ekspozojnë atë ndaj një sërë rreziqesh financiare. Për menaxhimin e tyre Landeslease, ka krijuar një kuadër gjithëpërfshirës në mënyrë që të administrojë rrezikun në mënyrë efektive nëpërmjet identifikimit, matjes, kontrollit, monitorimit dhe parandalimit të ngjarjeve që mund të rezultojnë në humbje apo në zvogëlimin e potencialit të Landeslease për të gjeneruar rezultate të qëndrueshme.

Mbrojtja e parë e Landeslease, në kuadër të parandalimit të humbjeve të mundshme nga rreziqet është e reflektuar në kontrollet dhe modelin e brendshëm sipas të cilit shoqëria operon, duke ndërtuar politika dhe procedura të nevojshme për administrimin e të gjithë rreziqeve me të cilët ballafaqohet.

Përveç sa më sipër, Landeslease në përbërjen e strukturës organizative ka një Departament më vete për administrimin e rrezikut, i cili shërben si një burim parësor për promovimin e kulturës së rrezikut përgjatë të gjithë linjave të biznesit, dhe jo vetëm atë të rrezikut të financimeve. Ndër detyrat e këtij departamenti janë gjithashtu ndjeka dhe monitorimi i rreziqeve me të cilat përballet institucioni. Departamenti ka një bashkëpunim të shpeshtë dhe të ngushtë me të gjitha njësitë e biznesit dhe nivelin ekzekutiv, si edhe zhvillon procese dhe kontrolle efektive të matjes dhe administrimit të rreziqeve, shoqëruar me raportet përkatëse.

Duke konsideruar profilin e rrezikut dhe karakteristikat veprimtarive të cilat zhvillon, rreziqet me të cilët përballet Landeslease janë: Rreziku i Financimit (Qiradhënies), Rreziku i Likuiditetit, Rreziku i Normave të Interesit, Rreziku i Kundërpartisë, Rreziku i Kurseve të Këmbimit dhe Rreziku Operacional. Politikatat e Landeslease lidhur me administrimin e rrezikut janë hartuar në mënyrë që të identifikojnë dhe analizojnë këto rreziqe, të vendosin kontrolle dhe limite të përshtatshme dhe kontrolle të rrezikut, si dhe të

monitorojnë rreziqet dhe përjasjen e tyre ndaj limiteve me anë të sistemeve të besueshme dhe të përditësuara të informacionit.

Politikat kryesore të administrimit të rreziqeve

Politika e Financimit

Politika e Financimit, si pjesë e manualit të qirasë financiare, është dokumenti primar i cili përcakton parimet e administrimit të rrezikut të financimeve. Ky rrezik mund të ulet ose pakësohet me financime të orientuara ndaj fluksit të parave, aplikim i raporteve të financimit të mbuluara mbi 100% nga vlera e tregut të aseteve objekt të financimit, garanci apo kolaterale të mjaftueshëm si mbrojtje e nivelit të dytë, vendosje e përshtatshme e çmimeve bazuar në rrezikun optimal, etj. Këtu përfshihen dhe limitet maksimale të lejuara të ekspozimit.

Politika e Administrimit të Aktiveve dhe Pasiveve (AAP)

Politika e AAP është dokumenti kryesor që drejton apo udhëheq aktivitetin e qirasë financiare në lidhje me administrimin e Aktiveve dhe Pasiveve, duke përfshirë të gjitha transaksionet me fondet, investimet e burimeve likuide dhe administrimin e rrezikut në pasqyrën e bilancit.

Politika e Rrezikut Operacional

Rreziku Operacional (RO) ndodh gjatë kryerjes dhe shpërndarjes së gjithë produkteve e në të njëjtën kohë për shkak të procesimit të të gjitha transaksioneve ditore. Mund të vijë gjithashtu edhe si rezultat i pamjaftueshmërisë apo të dhënave të gabuara nga sistemi i informacionit, dështimit apo mosfunksionimit të teknologjisë, thyerjes apo prishjes së procedurave të kontrollit, si dhe mashtrimeve apo katastrofave të paparashikuara.

Në kuadrin rregullator të Landeslease përfshihet edhe menaxhimi i RO, në të cilin përfshihen manaxhimi, procesi i vetëvlerësimit dhe ai i raportimit. Po ashtu, ai përfshin raportim aktiv dhe monitorim në performancë të indikatorëve kyç të rrezikut, analiza të kujdesshme të shkaqeve të humbjeve të mundshme, reagim proaktiv ndaj incidenteve si edhe mirëmbajtje e përditësim të programeve të vazhdimësisë së biznesit.

Komitetet e administrimit të Rreziqeve

Rreziqet lidhur me Administrimin e Aktiv-Pasivit (AAP)

Rreziqet e menaxhimit të aktiv-pasivit, në varësi të fushës trajtohen prej Departamentit të Financës, apo Departamentit të Rrezikut, kjo duke qenë se një *Komitet i Administrimit të Aktiv-Pasivit (KAAP)* do të ishte i tepërt për aktivitetin e kufizuar të qirasë financiare (me një portofol prej rreth 16.0 Milionë Eur e me numër stafi 10-12 persona).

Është për t'u përmendur se edhe Këshilli Drejtues ka një rol të fortë monitorues të rreziqeve kryesore.

Analiza e rreziqeve bëhet mbi bazën e një raportimi të detajuar mujor i cili përmban sa më poshtë:

- Ecurinë e zërave të pasqyrave financiare krahasuar me buxhetin;
- Ecurinë e normave të interesit të aktiveve, të detyrimeve dhe të marzheve;
- Ecurinë e treguesve të përfitueshmërisë, strukturës së bilancit, kostove financiare dhe operacionale, etj.;
- Gjendjen e likuiditetit;
- Ecuria e portofolit të financimeve;
- Raporte të detajuara të përcaktuara nga politikat e aplikueshme (listuar më sipër) si dhe ecurinë e limiteve të vendosura për: Rrezikun e Normave të Interesit, Rrezikun e Likuiditetit, Pozicionin e Hapur Valutor, etj.;

Ky informacion mundëson një monitorim të detajuar dhe të vazhdueshëm të rreziqeve të lartpërmendura, që është edhe baza për vendimmarrjen.

Komiteti i Rrezikut Operacional

Ky komitet përbëhet nga: Drejtori i Departamentit të Operacioneve, Drejtori i Departamentit të Financës dhe Drejtori i Departamentit të Rrezikut. KRO monitoron në mënyrë periodike ngjarjet operationale dhe ka caktuar përgjegjësitë për pakësimin e humbjeve të mundshme dhe paraqitjen e zgjidhjeve të përshtatshme për mbulimin e rrezikut për aktivitetet që janë subjekt i rrezikut operacional.

Komiteti i Qiradhënies Financiare

Ky komitet përbëhet nga: Drejtori i Përgjithshëm Ekzekutiv, Drejtori i Departamentit të Kredisë dhe Drejtori i Departamentit të Financës. Komiteti ka ndër të tjera këto përgjegjësi:

- Miratimin e transaksioneve të qirasë financiare, përfshirë afatet dhe kushtet e financimeve
- Detajimin dhe implementimin e procedurave mbi bazë të rregulloreve dhe procedurave të aprovuara nga Këshilli Drejtues, zbatimin e këtyre procedurave dhe amendimin e tyre mbi bazë të zhvillimeve të mundshme;
- Siguron që procedurat/ praktikat e financimit të jenë në përputhje me kuadrin ligjor rregullativ;
- Krijon një sistem eficient për matjen, monitorimin, kontrollin dhe raportimin e rrezikut të financimeve;
- Krijon një sistem të përshtatshëm për raportimin te Këshilli Drejtues lidhur me aplikimin e politikave dhe limiteve të ekspozimit ndaj financimeve të vendosura;
- Ndërmerr analiza periodike lidhur me rrezikun e financimeve apo ekspozimet e mëdha, etj.;

Ky komitet mbledhet sipas nevojave por jo më pak se një herë në muaj duke vlerësuar, ndër të tjera, edhe ecurinë e rreziqeve të financimeve të identifikuar, analizën e treguesve të performancës së portofolit si edhe aprovimet e financimeve. Në kuadër të menaxhimit të rrezikut të financimeve, mbi një nivel të caktuar apo për terma përjashtimore, në aprovimin e rasteve kërkohet përfshirja në vendimmarrje e Këshillit Drejtues.

6. Rreziku i Kredisë

6.1 Struktura e administrimit të rrezikut të kredisë

Aktiviteti kredidhënës në institucionet e Grupit ushtrohet nga Banka dhe Filiali i Bankës.

Rreziku i kredisë është rreziku që pala tjetër e një instrumenti financiar të dështojë në ripagimin e detyrimit dhe t'i shkaktojë Grupit humbje. Grupi është subjekt i rrezikut të kredisë nëpërmjet veprimtarisë së tij kredituese, dhe në rastet kur ai vepron si ndërmjetës në emër të klientëve ose palëve të treta kur lëshon garanci, në këtë rast, rreziku i kredise buron nga mundësia që palë të ndryshme të mund të dështojnë në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale.

Çdonjëri nga entitetet brenda Grupit menaxhon rrezikun e kredisë bazuar në politikat e aprovuara nga Këshillet Drejtuese respektive. Grupi administron dhe kontrollon rrezikun e kredisë duke përcaktuar kufizimet për sasinë e rrezikut që është e gatshme të pranojë për palët individuale dhe për përqëndrimet gjeografike dhe të industrisë dhe duke monitoruar ekspozimet në lidhje me këto kufizime. Limitet kreditore të lejuara për një klient bazohen kryesisht nga profili individual i rrezikut të tij dhe rankimit të tij kreditor bazuar në kriteret e njohura të kreditimit. Kolateralet e vendosura për një kredi, lehtësi kredituese apo produkte të tjera janë elemente të tjerë që merren në konsideratë përgjatë aprovimit apo rinovimit të limitit kreditor të klientit.

Në bazë të politikave të aprovuara nga Këshillet Mbikëqyres, Komiteti i Kredisë për Bankën dhe Komiteti i Qirasë Financiare për Filialin janë përgjegjes për administrimin e rrezikut kreditor. Përgjegjësitë kryesore të Komiteteve të Kredise së Grupit përfshijnë monitorimin dhe propozimin e ndryshimeve në Politikën Kredituese të Grupit; zhvillimin dhe monitorimin e hierarkisë së autoriteteve aprovuese të deleguara (nën komitetet) dhe limitet e ekspozimeve të rëndësishme dhe kriteret e aplikuar për çdo autoritet. Komiteti i Kredisë gjithashtu vlerëson kriteret për klasifikimin e portofolit të kredise dhe përlllogaritjen e zhvleresimit të tij dhe rezultatet përkatëse në përputhje me standartet e aplikuar. Rreziku i kredisë operacionalisht menaxhohet dhe monitorohet nga departamentet e rrezikut të kredisë, pjesë të

Divizionit të Kredisë. Është përgjegjësia e tyre që të rishikojnë dhe menaxhojnë rrezikun e kredisë, përfshi edhe rrezikun social dhe atë të ambientit për të gjitha kategoritë e kundrapalëve. Çdo njësi biznesi i është kërkuar që të implementojë politikat dhe procedurat kreditore të Bankës e Filialit të saj, me autoritetet aprovue kreditorë të deleguara nga Divizioni i Kredisë dhe Komiteti i Kredisë, bazuar në Politiken e Kredisë. Çdo njësi biznesi ka një përgjegjës i cili raporton për të gjitha çështjet që lidhen me kredinë tek drejtorët e departamenteve dhe tek Komiteti i Kredisë.

Çdo njësi biznesi është përgjegjëse për cilësinë dhe performancën e portofolit kreditor dhe për monitorimin dhe kontrollin e të gjithë rreziqeve kreditore të portofoleve të tyre, si atyre që janë subjekt i aprovimeve qëndrore ashtu edhe atyre të decentralizuara.

Entitetet brenda Grupit kanë vendosur një proces të rishikimit të cilësisë së kredisë në mënyrë që të sigurojë një identifikim të hershëm të ndryshimeve të mundshme në vlerësimin kreditor të kundërpartive, duke përfshirë dhe rishikimin periodik të kolateralëve. Kufizimet ndaj kundërpartive janë vendosur nëpërmjet përdorimit të një sistemi për klasifikimin e rrezikut, i cili i vendos çdo kundërpartie një nivel rreziku. Procesi i rishikimit të cilësisë së kredisë ka si qëllim të mundësojë entitetet e Grupit të vlerësojnë humbjen e mundshme si rezultat i rrezikut me të cilin është ekspozuar dhe të ndërmarrin veprime korrigjuese.

Banka aplikon dhe monitoron kërkesat e rregullores "Për administrimin e rrezikut të kredisë" lidhur me fshirjen nga bilanci të kredive të humbura. Fshirja nga bilanci diskutohet dhe shqyrtohet në Komitetin e Menaxhimit të Rrezikut të Kredisë dhe miratimi final bëhet nga Këshilli Drejtues. Si rregull, Banka aplikon fshirje të ekspozimit nga bilanci vetëm për ato ekspozime apo pjesë të tij për të cilat janë ndjekur të gjitha procedurat dhe hallkat ligjore të rikuperimit të kredisë, pasi që këto janë klasifikuar të humbura prej dy vitesh dhe provigjonuar 100%. Pavarësisht fshirjes së kredive nga bilanci, Banka vlerëson dhe monitoron në mënyrë periodike dosjet e kredive të fshira dhe vazhdon të ndjekë procedurat ligjore për arkëtimin e tyre.

Bazuar në politikat e aprovuara nga Këshilli Drejtues, Komiteti i Menaxhimit të Aktiv Pasiveve të Bankës është përgjegjës për menaxhimin e rrezikut të kredisë të lidhur me investimet në Letra me vlerë (Tituj). Përveç kësaj Departamenti i Thesarit, që raporton pranë Drejtorit të Divizionit të Financës në Bankë dhe Departamenti i Menaxhimit të Rrezikut që raporton pranë Drejtorit të Përgjithshëm Ekzekutiv në Bankë, janë përgjegjës për monitorimin e rrezikut të kredisë që lidhet me investimet e Bankës.

Për më tepër, kontrolle të rregullta të njërive të biznesit dhe proceseve të kredisë në Grup ndërmerren nga Kontrolli i Brendshëm.

6.2 Kategorizimi i kredive në kuadër të rrezikut të kredisë

Grupi ka krijuar procedurat përkatëse për administrimin e rrezikut të kredisë, përshtatur kjo me vëllimin, kompleksitetin e veprimtarisë së tij, duke u bazuar në rregulloren nr. 62 "Për Administrimin e rrezikut të kredisë" dhe rregulloren nr. 2 "Për administrimin e rrezikut në veprimtarinë e subjekteve financiare jobanka" të Bankës së Shqipërisë.

Mbështetur në këto rregullore, Grupi klasifikon kreditë në bazë të ditëvonesave në shlyerjen e kredisë dhe gjendjes financiare të kredimarrësit sipas kategorive të mëposhtme:

- a) standarde;
- b) në ndjekje;
- c) nënstandarde;
- d) të dyshimta;
- e) të humbura

Grupi për persona apo grup personash të lidhur me njëri-tjetrin, për të cilët është regjistruar më shumë se një ekspozim, bën klasifikimin e kredive në një kategori të vetme, duke u bazuar në klasifikimin më të ulët ndërmjet klasifikimeve individuale.

6.3 Portofoli kreditor, kreditë me probleme dhe krijimi i fondeve rezervë

Kreditë konsiderohen me probleme kur janë të klasifikuara në një nga tre klasat e fundit të kategorive të mësipërme.

Në varësi të kategorive të mësipërme, Grupi Bankar krijon fonde rezerve për mbulimin e humbjeve të mundshme nga kreditë. Fondet krijohen në përputhje me rregulloren për "Administrimin e rrezikut të kredisë", duke aplikuar normat e provigjionimit të çdo kategorie në të cilën kredia/klienti bën pjesë, si mbi principalin e mbetur dhe mbi interesin e rrjedhur për këto kredi.

Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë administrohet gjithashtu pjesërisht nga marrja e kolateraleve dhe garancive. Llojet kryesore të kolateraleve janë:

- Prona hipotekore ose rezidenciale;
- Pengje mbi aktivet dhe inventaret e bizneseve;
- Depozita dhe llogari të vendosura në bankë (kolateral ne mjete monetare);
- Garantë personale për kredinë.

Përveç kredive me afat dhe overdrafteve të biznesit që janë siguruar nga llojet e mësipërme të kolateralit, Grupi jep gjithashtu overdrafte në llogaritë e pagës. Nuk merren pengje për këto lloj paradhëniesh për sa kohë që pagesat mujore të pagave kompensojnë pjesën e përdorur të limitit të dhënë. Garancitë financiare dhe letrat në pritje të kredisë janë të kolateralizuara me mjete monetare.

Më poshtë është teprica bruto e kredisë e dhënë klientëve e grupuar sipas tipit të klientit:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Kredi dhënë institucioneve financiare	1,536,334	1,461,638
Kredi dhënë individeve	21,457,033	19,738,430
Kredi dhënë kompanive	23,426,212	22,054,948
Totali	46,419,579	43,255,016

Portofoli i mësipërm i kredisë ka një thyerje sipas maturitetit të mbetur kontraktual të tillë:

30 Shtator 2023							
Produkti	Deri 1						Totali
	muaj	1 - 3	3 - 6	6 - 12	1 - 5 vite	>5 vite	
Kredia	365,310	187,636	142,448	549,958	14,065,908	24,570,521	39,881,781
Overdrafte	864,596	643,140	558,694	1,207,580	851,713	-	4,125,723
Karta Krediti	10,535	-	-	41	326,592	-	337,168
Qira financiare	50,104	5,664	26,085	57,476	1,811,302	124,276	2,074,907
Totali	1,290,545	836,440	727,227	1,815,055	17,055,515	24,694,797	46,419,579

31 Dhjetor 2022							
Produkti	Deri 1						Totali
	muaj	1 - 3	3 - 6	6 - 12	1 - 5 vite	>5 vite	
Kredia	282,482	83,570	230,015	1,076,142	11,866,193	23,040,441	36,578,843
Overdrafte	1,083,969	424,573	881,364	1,519,962	644,845	-	4,554,713
Karta Krediti	11,437	-	-	-	292,863	-	304,300
Qira financiare	67,914	16,786	15,582	57,173	1,567,723	91,982	1,817,160
Totali	1,445,802	524,929	1,126,961	2,653,277	14,371,624	23,132,423	43,255,016

Fondet rezervë për mbulimin e humbjeve të mundshme të kredive përllëgariten çdo muaj. Në fund të Shtatorit 2023 dhe Dhjetorit 2022, këto fonde ishin krijuar për këto kategori të kredive të Grupit:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Hua standarde	433,809	398,134
Hua në ndjekje	78,491	81,667
Hua nënstandarde	202,583	115,872
Hua të dyshimta	347,034	268,518
Hua të humbura	1,644,372	1,646,132
Totali i provigjoneve për huatë	2,706,289	2,510,323

Më poshtë po japim klasifikimin e portofolit të kredisë sipas një shpërndarje gjeografike:

30 Shtator 2023			
	Teprica bruto	Provigjone	Kredi me probleme
Tiranë	34,275,316	2,029,116	2,321,720
Durrës	3,041,831	110,106	88,673
Veri	3,615,852	156,167	144,983
Jug	3,675,226	160,796	159,567
Juglindje	1,811,354	250,104	237,140
Totali	46,419,579	2,706,289	2,952,083

31 Dhjetor 2022			
	Teprica bruto	Provigjone	Kredi me probleme
Tiranë	32,075,092	1,860,811	1,959,274
Durrës	2,882,263	122,815	114,132
Veri	3,430,625	110,118	114,493
Jug	3,168,566	179,855	165,721
Juglindje	1,698,470	236,724	236,984
Totali	43,255,016	2,510,323	2,590,604

Më poshtë po japim ndryshimet në fondet rezervë për humbjet nga kreditë gjatë periudhës:

- Huatë standarde dhe në ndjekje

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Gjendja në fillim të vitit	479,801	459,342
Provigjioni për vitin, neto	55,669	37,253
Efekti i ndryshimit të kursit të këmbimit	(23,170)	(16,794)
Gjendja në fund të vitit/periudhës	512,300	479,801

- Huatë me probleme

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Gjendja në fillim të vitit	2,030,522	1,872,241
Provigjioni specifik, neto për vitin	255,293	406,810
Hua të fshira gjatë vitit	-	(174,956)
Efekti i ndryshimit të kursit të këmbimit	(91,826)	(73,573)
Gjendja në fund të vitit/periudhës	2,193,989	2,030,522

7. Rreziku Operacional

Rreziku Operacional është i pranishëm përgjatë lëvrimit të të gjitha produkteve dhe shërbimeve bankare e financiare dhe mund të shfaqet në transaksionet që procesohen. Ai mund të ndodhë edhe si rezultat i sistemeve të pamjaftueshme, të informacionit të papërshtatshëm, dështimeve të teknologjisë, dëmtimit të kontrolleve të brendshme, mashtimeve apo katastrofave të paparashikueshme.

Në mënyrë që të mbrohet nga rreziku operacional secili institucion i Grupit ka hartuar një kuadër të brendshëm i cili përfshin përkufizime të qarta të rrezikut operacional, strukturën përkatëse dhe instrumentat e përdorur për vlerësimin dhe minimizimin e tij.

Sa i takon Bankës dhe Filialit të saj, ato kanë zhvilluar një set treguesish kyç të rrezikut dhe janë duke monitoruar në mënyrë aktive performancën e tyre. Eventet e rrezikut operacional analizohen dhe monitorohen me kujdes, në kuadër të ekspozimit kundrejt rreziqeve të paparashikuara apo humbjeve potenciale. Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera i secilit institucion ndjek në mënyrë periodike ngjarjet që shkaktojnë humbje operationale dhe kanë përcaktuar përgjegjësitë përkatëse për shmangien e humbjeve si dhe përshtatshmërinë e procedurave, efikasitetin e kontrolleve dhe zbatueshmërisë së tyre në praktikë.

8. Rreziku i Likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që institucionet e Grupit do të mund të ndeshen me vështirësi për të siguruar fonde dhe për të plotësuar detyrimet që burojnë nga instrumentet financiare, dhe në përgjithësi për të ruajtur vazhdimësinë e linjave thelbësore të biznesit.

Secili institucion i Grupit mban likuiditetin në një shumë, strukturë dhe raporte që e lejojnë atë të përmbushë detyrimet e tij dhe angazhimet e marra sipas afateve kohore, me një kosto të arsyeshme dhe rrezik minimal.

Niveli i likuiditetit mbetet i mjaftueshëm për shlyerjen e obligimeve kontraktuale dhe ushtrimin e aktivitetit të Grupit.

Për të menaxhuar rrezikun e likuiditetit që vjen nga detyrimet financiare, në radhë të parë Banka mban aktive likuide, duke përfshirë dhe paranë dhe ekuivalentet e saj, për të cilat ka një treg aktiv likuid dhe suportojnë planet për rritje dhe investim të Bankës. Struktura e aktiv-pasiveve është e tillë që plotëson kërkesat për likuiditet. Politikat e KAAP përfshijnë sete raportesh dhe treguesish ditore, javore dhe mujore që përgatiten dhe analizohen. Raporti ditor i treguesit të likuiditetit, aktive likuide mbi detyrimet afatshkurtra me afat të mbetur maturimi deri në një vit, kontrollon respektivisht mbajtjen e aktiveve likuide në një nivel të mjaftueshëm, nën skenarin e zakonshëm të biznesit. Raportet mujore përfshijnë përfshijnë një sërë koeficientesh regullator dhe të brendshëm, analiza të hendeut të të drejtave dhe detyrimeve me specifika të veçanta të Bankës dhe të atij të simuluar sipas skenarëve krizë të tregut. Raportet prodhohen për çdo monedhë më vete (Lekë, Usd dhe Eur) si dhe për të gjitha valutat së bashku. Tregues në monitorim të vazhdueshëm të Bankës janë edhe Norma e mbulimit me likuiditet (RML) e Koeficienti i fondeve stabël neto (NSFR). Si pjesë e një kuadri më të gjerë të menaxhimit të rrezikut të likuiditetit, Banka ka të aprovuar Planin e Kontigjensës së Fondeve dhe monitoron në mënyrë periodike treguesit bazë të tij, si dhe ka përfshirë këtë rrezik si një ndër elementët kyç të Planit të Rimëkëmbjes, sipas specifikimeve të rregullores përkatëse. Të dy këto plane janë pjesë e rishikimit vjetor të KMAP dhe aprovohen në nivel Këshilli Drejtues. Në vazhdimësi niveli i likuiditeteve në Bankë është përmbi limitet e brendshme të përcaktuara në politikat përkatëse.

Landeslease sha, në kaudër të menaxhimit të likuiditetit, përveç ndjekjes së hendeut të likuiditetit ka të siguruar edhe linjë overdrafti nga Banka, për të mundësuar menaxhimin afatshkurtër të nevojave për likuiditet.

Aktualisht nuk ka ndonjë marrëveshje brenda Grupit për mbështetje me likuiditet.

Grupi mban likuiditetin në një shumë, strukturë dhe raporte që e lejojnë atë të përmbushë detyrimet e saj dhe angazhimet e marra sipas afateve kohore, por edhe të suportojë rritjen e buxhetuar të aktivitetit të tij, me një kosto të arsyeshme dhe rrezik brenda oreksit të rrezikut të Grupit.

9. Politikat kontabël të Grupit Bankar²

a) Baza e përgatitjes

Pasqyrat financiare të konsoliduara janë paraqitur në Lekë, e cila është edhe monedha funksionale, të rrumbullakosura në mijëshen më të afërt dhe janë përgatitur sipas parimit të kostos historike.

b) Baza e konsolidimit

Kombinimi i biznesit

Grupi njeh kombinimet e biznesit në datën kur kontrolli i është transferuar atij. Aksionet kontabilizohen në pasqyrat e veçanta me çmimin e blerjes, kur ky është vlera e drejtë, domethënë, me çmimin me të cilin ato u përfituan ose me vlerën e përcaktuar në kushtet e kontratës së përfitimit. Çdo fitim prej një blerje të volitshme njihet në fitim humbje menjëherë. Kostot e transaksionit njihen kur ndodhin. E drejta e transferuar nuk përfshin shuma të lidhura me zgjidhjen e marrëdhënieve që kanë ekzistuar më parë. Shuma të tilla janë përgjithësisht të njohura në fitim humbje. Pasqyrat e konsoliduara përgatiten në bazë të vlerës kontabël të aktiveve dhe pasiveve të secilit Filial.

Filialet

“Filialet” janë njësi të kontrolluara nga Grupi. Ato përfaqësojnë pjesë pronësie në kapitalin e shoqërive në të cilat Grupi ka për qëllim t'i mbajë për një periudhë të gjatë kohe dhe të cilat gjykohen të dobishme për veprimtarinë e Grupit. Grupi “kontrollon” një investim nëse është i ekspozuar ndaj, apo ka të drejta mbi kthimin e ndryshueshëm nga përfshirja në investim dhe ka mundësinë për të ndikuar mbi këtë kthim nëpërmjet pushtetit të tij mbi investimin. Grupi rivlerëson nëse ka kontroll dhe nëse ka ndryshime në një apo më shumë elementë të kontrollit. Kjo përfshin rrethanat kur të drejtat mbrojtëse të mbajtura (psh. nga një marrëdhënie kredie) bëhen të rëndësishme dhe çojnë në kontroll mbi shoqërinë ku investohet. Në bazë të rregullores për “Mbikëqyrjen e konsoliduar” përjashtohen nga konsolidimi dhe paraqiten si “Filiale” (pika j më poshtë) të gjitha institucionet financiare totali i bilancit të të cilave nuk tejkalon 1% të bilancit të institucionit mbizotërues dhe investimet në subjekte të cilat nuk janë institucione financiare. Përveç sa më sipër, Pasqyrat financiare të Filialit përfshihen në pasqyrat financiare të konsoliduara duke filluar nga data në të cilën fillon kontrolli deri në datën kur ky i fundit përfundon.

Humbja e kontrollit

Kur Grupi humb kontrollin mbi Filialet e tij, ai çregjistron asetet dhe detyrimet e Filialeve. Ndonjë fitim ose humbje e rezultuar gjatë këtij procesi njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Kur humbet kontrolli interesat e mbajtura në Filiale maten me vlerën e drejtë.

Eliminimi i transaksioneve gjatë konsolidimit

Pasqyrat financiare të konsoliduara ndërtohen sipas metodës së konsolidimit të plotë. Të gjitha llogaritë e mjeteve, detyrimeve dhe pasqyrës së të ardhurave dhe shpenzimeve të Filialeve konsolidohen me llogaritë e të njëjtës natyre të Mëmës. Balancat dhe transaksionet brenda Grupit, dhe ndonjë e ardhur apo shpenzim i përealizuar të lindura nga transaksionet brenda Grupit (përveç fitim humbjeve nga transaksionet e këmbimit), eliminohen gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare të konsoliduara. Në të njëjtën linjë investimet e Mëmës në Filiale eliminohen me kapitalin aksionar të Filialeve. Humbjet e përealizuara eliminohen në të njëjtën mënyrë si fitimet e përealizuara, por vetëm kur nuk ka evidencë për zhvlerësim.

c) Veprimet në monedha të huaja

Veprimet në monedha të huaja janë këmbyer me kursin e këmbimit të ditës së kryerjes së transaksionit. Aktivitetet dhe detyrimet monetare të shprehura në monedhë të huaj, të cilat janë regjistruar me koston historike në datën e transaksionit, janë këmbyer me kursin e këmbimit në datën e bilancit.

Aktivitetet dhe detyrimet jomonetare në monedhë të huaj, të cilat mbahen me kosto historike, janë këmbyer me kursin e këmbimit në datën e kryerjes së veprimit.

² Këto janë politikat kontabël sipas Bankës së Shqipërisë; politikat kontabël sipas Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNFR), përfshirë edhe ato të vitit 2022, janë të publikuara një herë në vit se bashku me pasqyrat financiare të audituara në site të Bankës në seksionin 3. Politikat Kryesore Kontabël.

Diferencat që rrjedhin nga ndryshimi i kursit të këmbimit që rezultojnë nga konvertimi i aktiveve dhe detyrimeve monetare janë njohur në pasqyrën e veçantë të të ardhurave dhe shpenzimeve.

Kapitali aksionar i kontribuar në monedhë të huaj trajtohet si një zë monetar dhe si i tillë konvertohet në Lekë duke përdorur kursin e këmbimit në datën e raportimit. Vetëm për qëllime prezantimi kapitali aksionar paraqitet në bilanc me vlerën në Lekë duke përdorur kursin historik, ndërsa diferenca mes kësaj vlerë dhe vlerës në Lekë duke përdorur kursin e këmbimit në datën e raportimit, paraqitet veçmas si “rezervë e rivlerësimit”.

d) Arka dhe llogari me Bankën Qendrore

Arka dhe llogari me Bankën Qendrore përbëhen nga gjendjet e parasë në arkë, llogaritë rrjedhëse dhe depozitat me Bankën Qendrore, si dhe rezerva e detyrueshme me Bankën Qendrore.

e) Depozitat dhe llogaritë me bankat

Depozitat dhe llogaritë me bankat përfshijnë llogaritë rrjedhëse dhe depozitat ndërbankare me datë shlyerje dhe normë interesi të paracaktuar.

f) Letra me vlerë të tregtueshme

Letrat me vlerë të tregtueshme janë investime në obligacione të cilat janë përfituar që në fillim me synim për t'u rishitur në një periudhë afatshkurtër, deri në 6 muaj dhe kur: a) ato janë të negociueshme në një treg dhe b) çmimet e tregut të letrave me vlerë në fjalë janë gjithë kohës të disponueshme për të tretët. Ato janë regjistruar me çmimin e përfitimit të tyre, përfshi shpenzimet dhe çdo interes të përllogaritur.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave financiare, ato vlerësohen me çmimin më të fundit të tregut. Shuma e përgjithshme e diferencave që rezulton nga ndryshimet e çmimit regjistrohet në llogarinë e fitimeve dhe humbjeve.

Banka rishikon periodisht klasifikimin e letrave me vlerë të tregtueshme përfshi datën e hartimit të pasqyrave financiare. Në vijim të këtij rishikimi nëse ka ndryshime në klasifikim ose pasi ato janë mbajtur të paktën për 6 muaj, letrat me vlerë të poseduara duhet të zhvendosen nga letrat me vlerë të tregtueshme në letra me vlerë të vendosjes ose letra me vlerë të investimit.

g) Letra me vlerë të vendosjes

Letrat me vlerë të vendosjes janë investime në obligacione të cilat mbahen për një periudhë prej më shumë se 6 muaj, me përjashtim të atyre letrave me vlerë të cilat banka synon t'i posedojë deri në datën e maturimit dhe të cilat kënaqin rregullat që kanë të bëjnë me letrat me vlerë të investimit. Letrat me vlerë të vendosjes regjistrohen në datën e përfitimit me çmimin e tyre të përfitimit përjashtuar shpenzimet.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave, do të krijohen fonde rezervë, sipas grupeve homogjene të letrave me vlerë të të njëjtit lloj, kundrejt humbjeve kapitale të perealizuara që rezultojnë nga diferenca midis vlerës kontabël dhe çmimit të tregut për letrat me vlerë. Fitimet kapitale të perealizuara nuk regjistrohen.

h) Investime në letra me vlerë të mbajtur deri në maturim

Investimet në letra me vlerë mbajtur deri në maturim konsistojnë në bono thesari dhe obligacione të Qeverisë Shqiptare, obligacione të qeverive të huaja dhe të korporatave të huaja si edhe obligacione të emetuara nga kompanitë e grupit; të blera me qëllimin e mbajtjes së tyre deri në maturim dhe për rrjedhojë klasifikohen si të tilla.

Investimet në letra me vlerë të mbajtura deri në maturim regjistrohen në ditën e blerjes dhe fillimisht maten me kosto, përjashtojë shpenzimet. Nëse ato ishin regjistruar më parë si letra me vlerë të tregtueshme ose të vendosjes, atëherë ato do të regjistrohen me çmimin e tregut që mbizotëron ditën e transferimit. Diferencat midis çmimit të përfitimit (kostos) apo çmimit të tregut në ditën e transferimit dhe vlerës nominale amortizohen gjatë periudhës.

Në datat raportuese letra me vlerë mbajtur deri në maturim maten me kosto të amortizuar, duke i zbritur fondin rezervë për mbulimin e humbjeve që krijohet për të mbuluar rrezikun e mospërmbushjes së detyrimit nga ana e emetuesit të letrave me vlerë.

i) Huatë dhe paradhëniet për klientët dhe institucionet financiare

Huatë dhe paradhëniet për klientët si edhe ato për institucionet financiare raportohen me vlerën e tyre neto të realizueshme me provigjionin e humbjeve specifike nga huatë. Huatë regjistrohen kur shuma totale është disbursuar dhe pagesat njihen kur paraja arkëtohet. Në rastin e Overdraftëve dhe paradhënieve të tjera, kur fondet nuk përdoren menjëherë, angazhimi kreditor pasqyrohet jashtë bilancit.

Kreditë janë klasifikuar në një nga pesë kategoritë e rrezikut: standarde, në ndjekje, nënstandarde, të dyshimta, të humbura. Interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritur por që nuk u ka ardhur afati i pagimit ose që nuk janë paguar ende, kalohen në llogarinë e të ardhurave dhe njihen si aktiv në llogarinë “interesa të përlllogaritur”. Kur huatë klasifikohen si nënstandarde, të dyshimta ose të humbura, nuk llogaritet më interes.

Fondet rezervë për mbulim humbjesh janë krijuar në përputhje me rregulloren e Bankës së Shqipërisë “Mbi Administrimin e Rrezikut të Kredisë” (Rregullorja e Kredisë), miratuar me vendimin Nr. 62 me 14.09. 2011, ndryshuar me vendimin nr.27, datë 27.03.2013, ndryshuar me vendim nr. 22, datë 27.02.2014, ndryshuar me vendim nr. 26, datë 01.04.2015, ndryshuar me vendim nr. 50, datë 30.03.2016, ndryshuar me vendimin nr. 52, datë 03.07.2019, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.13, datë 12.03.2020, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.33 datë 28.05.2020 dhe me vendimin nr. 5, datë 13.01.2021 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

Rregullorja kërkon që Grupi të klasifikojë ekspozimet në kategori rreziqesh të mëposhtme. Për çdo kategori të rrezikut, aplikohen normat minimale të provigjionimit për fondeve rezervë si më poshtë:

Lloji i huasë	Norma e fondit rezerve për	
	Huatë dhe paradhëniet	Kontratat e qirasë financiare
Standarde	1%	1%
Në ndjekje	5%	5%
Nën standard	Jo më pak se 20%	Jo më pak se 20%
Të dyshimta	Jo më pak se 50%	Jo më pak se 20%
Të humbura	100%	Jo më pak se 20%

Për interesat e përlllogaritur të huave nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura, krijohet fond rezervë në masën 100%.

Fondet rezervë kontabilizohen si zhvlerësim i mjeteve (në bilanc) kundrejt llogarisë së humbjes në pasqyrën e fitimeve dhe të humbjeve. Në rastet e shlyerjeve të kredisë apo fshirjeve nga bilanci të gjitha fondet rezervë të regjistruara për këto shuma stornohen.

Huatë për klientët raportohen neto, pas zbritjes së fondeve rezervë për huatë që klasifikohen si nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura. Fondet e krijuara për humbjet e mundshme nga huatë që klasifikohen si standarde dhe në ndjekje, regjistrohen si provigjion statistikor në anën e detyrimeve të bilancit kontabël nën kategorinë “Detyrime të tjera”.

Ndërsa huatë për institucionet financiare raportohen neto, pas zbritjes së fondeve rezervë për huatë që klasifikohen si në ndjekje, nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura. Fondet e krijuara për humbjet e mundshme nga huatë që klasifikohen si standarde, regjistrohen si provigjion statistikor në “Detyrime të tjera”.

j) Investime në Filiale

Investime në Filiale paraqet investimet në UFC, UFS, UUK, Paylink sha dhe Auto City sha; të cilat janë matur fillimisht me kosto. Në cdo datë raportuese të mëpasshme, përcaktohet vlera reale e aksioneve, dhe nëse parashikohet që vlera reale do të mbetet më e ulët se sa vlera kontabël neto për një periudhë afatgjatë regjistrohet fondi rezervë për amortizim.

Dividentët kontabilizohen si e ardhur dhe regjistrohen në datën që ato shpallen zyrtarisht nga organizmat ligjorë të Filialit (Mbledhja e aksionarëve).

k) Aktive të qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara

Aktivitet e qëndrueshme të trupëzuara maten me kosto duke zbritur amortizimin e akumuluar dhe humbjet nga rënia në vlerë, në qoftë se ka. Kosto përfishin shpenzime të cilat i atribuohen direkt blerjes së aktivitet. Programet kompjuterike që janë pjesë e funksionimit të pajisjes në të cilën ato janë instaluar, kapitalizohen si pjesë e asaj pajisjeje. Amortizimi llogaritet sipas metodës lineare mbi jetën e parashikuar të përdorimit të aktiveve. Aktivitet e qëndrueshme në proces nuk amortizohen.

Të ardhurat apo humbjet nga nxjerrja jashtë përdorimit të një aktivitet të trupëzuar (llogaritur si diferencë midis arketimeve nga nxjerrja jashtë përdorimit dhe vleres kontabel te aktivitet) njihen si të ardhura të tjera në pasqyren e fitim humbjeve.

Aktivitet e patrupëzuara të blera nga Banka maten me kosto duke i zbritur amortizimin e akumuluar, i cili llogaritet sipas metodës lineare, dhe zhvleresimin kur është i aplikueshëm. Amortizimi njihet në fitim humbje sipas metodës lineare, duke u nisur nga data në të cilën është i vlefshëm për punë.

Amortizimi dhe zhvlerësimi i vitit është llogaritur në përputhje me normat e mëposhtme:

Pajisje kompjuterike	25%
Pajisje zyre	20%
Aktive të tjera të trupëzuara	20%
Aktive të patrupëzuara (programe kompjuterike, shpenzime të nisjes dhe të tjera)	20%

Shpenzimet e mëpasshme kapitalizohen vetëm nëse është e mundshme që përfitimet ekonomike që i atribuohen atyre do të rrjedhin te Banka në të ardhmen. Të gjitha kostot e tjera të riparimit dhe mirëmbajtjes regjistrohen në shpenzimet kur ndodhin.

l) Përmirësime të aktiveve të marra me qira

Përmirësime të aktiveve të marra me qira perfaqësojnë “shpenzime për t’u amortizuar në disa vite”, sepse përdorimi i tyre shtrihet në më shumë se një periudhë kontabël. Afati i përdorimit të këtyre përmirësimeve varion nga 3 në 15 vjet. Këto shpenzime shpërndahen përgjate periudhës së qirasë.

m) Aktive të trupëzuara të marra nëpërmjet një procesi ligjor

Aktive të trupëzuara të marra nëpërmjet një procesi ligjor, janë pasuri të luajtshme dhe të paluajtshme të përfituara kundrejt shlyerjes së kredive të dhëna nga Grupi klientëve. Vlera kontabël e këtyre aktiveve pritet të rikuperohet nëpërmjet shitjes së tyre. Këto aktive regjistrohen në datën e regjistrimit në hipotekë në emër të Grupit dhe regjistrohen me vlerën e ankandit më të fundit në të cilin Grupi ka pranuar marrjen në pronësi të tij.

Në rastet kur këto aktive nuk mund të shiten brenda vitit të parë të përfitimit të tyre, Grupi krijon fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga zhvlerësimi i tyre.

Fondet rezervë për mbulim humbjesh nga zhvlerësimi i këtyre aktiveve gjatë vitit 2022, janë krijuar në përputhje me rregulloren “Mbi Administrimin e Rrezikut të Kredisë” (Rregullorja e Kredisë), miratuar me vendimin Nr. 62 me 14.09. 2011, ndryshuar me vendimin nr. 27, datë 27.03.2013, ndryshuar me vendim nr. 22, datë 27.02.2014, ndryshuar me vendim nr. 26, datë 01.04.2015, ndryshuar me vendim nr. 50, datë 30.03.2016, ndryshuar me vendimin nr. 52, datë 03.07.2019, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.13, datë 12.03.2020, ndryshuar me vendimin qarkullues nr. 33 datë 28.05.2020 dhe me vendimin nr. 5, datë 13.01.2021 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

Rregullorja në fjalë kërkon që Banka të krijojë fonde si më poshtë:

Viti i marrjes në pronësi	Norma e Fondit
Viti i parë	5%
Viti i dytë	15%
Viti i tretë	30%
Viti i katërt	45%
Viti i pestë	60%
Viti i gjashtë	80%
Viti i shtatë	100%

n) Marrëveshjet e riblerjes

Marrëveshjet e riblerjes janë marrëveshje në të cilat Banka shet një aktiv financiar (letër me vlerë) dhe njëherësh hyn në një marrëveshje për të riblerë këtë aktiv me një çmim fiks në një datë të ardhshme (repo). Ky transaksion nuk konsiderohet si një nxjerrje e aktivit jashtë përdorimit dhe Banka ruan të gjitha përfitimet që lindin nga zotërimi i aktivit financiar (letrës me vlerë). Në përmbajtje kjo marrëveshje është një hua dhe për rrjedhojë kontabilizohet si një detyrim financiar, dhe aktivi vazhdon të njihet në pasqyrat financiare të veçanta të Bankës.

o) Depozitat dhe llogaritë rrjedhëse

Depozitat dhe llogaritë rrjedhëse janë burimet kryesore të Bankës për financim. Depozitat me afat përfaqësojnë shumat e depozituara nga klientët, dhe mbartin një datë shlyerjeje dhe një normë interesi të pranuar. Ato kontabilizohen në datën fillestare të tyre si detyrim. Në datën e maturimit depozitat shlyhen ose rinovohen për një periudhë tjetër të pranuar. Interesat kontabilizohen pjesë pjesë sipas fluksit në kohë dhe regjistrohen në pasqyrën e të ardhurave dhe njihen si detyrim deri në momentin e pagesës.

p) Borxhi i varur

Paraqet huamarrje të Grupit të cilat, në rast likuidimi janë të dorës së dytë kundrejt shlyerjes së kreditorëve të tjerë. Vlera e borxhit dhe interesi i përlllogaritur regjistrohen si detyrime. Cdo shpenzim lidhur me emetimin e borxhit është regjistruar si shpenzim i periudhës.

q) Provigjonet

Provigjoni njihet nëse, si rezultat i ngjarjeve të mëparshme, Grupi ka një detyrim ligjor ose konstruktiv që mund të matet me besueshmëri, dhe është e mundur që një dalje e përfitimeve ekonomike do të kërkohet për të shlyer detyrimin.

r) Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesat

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesat njihen sipas parimit të të drejtave të konstatuara. Regjistrimi i tyre bëhet në bazë rrjedhëse (duke u bazuar tek përlllogaritja), pra paraqiten kur ato fitohen ose shkaktohen.

s) Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet

Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet rrjedhin nga shërbimet financiare të ofruara nga Grupi si transferimi i fondeve, aktivitete huadhënëse, tarifat e marra për krijimin e huave dhe paradhënies të klientëve, tarifat e mirëmbajtjes së llogarive, komisione të garancive bankare, etj. Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet njihen kur shërbimet përkatëse janë kryer.

t) Të ardhurat dhe Shpenzimet për qira

Të ardhurat e marra dhe shpenzimet bëra për qiratë operationale njihen në pasqyrën e fitim humbjeve sipas metodës lineare përgjatë jetës së qirase. Zbritjet e bëra apo të marra nga qiraja njihen si pjesë përbërëse e totalit të të ardhurave e shpenzimeve për qira, përgjatë afatit të qirasë.

u) Aktivitetet e dhëna me qira financiare – qiradhënësi

Në rast se Grupi është qiradhënësi në një kontratë të qirasë që transferon në mënyrë substanciale të gjithë rrezikun dhe përfitimet e aktivitetit tek qiramarrësi, atëherë marrëveshja klasifikohet si qira financiare dhe paraqitet në hua dhe paradhënie për klientët.

v) Tatimi

Grupi e përcakton tatimin në fund të vitit në përputhje me legjislacionin tatimor Shqiptar. Tatim fitimi i pagueshëm llogaritet duke rregulluar fitimin statutor përpara taksave për disa zëra të caktuar të të ardhurave dhe të shpenzimeve siç kërkohet nga Legjislacioni Shqiptar. Fitimi statutor bazohet në regjistrimet kontabël të mbajtura nga Grupi për qëllime të Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (“SNRF”) dhe mund të ndryshojnë në mënyrë thelbësore nga raportimi i pozicionit financiar për qëllime rregullatore në përputhje me MRF.

w) Përfitimet e punonjësve

Grupi paguan kontribute të detyrueshme për sigurimet shoqërore për përfitimet e punonjësve që dalin në pension. Autoritetet lokale janë përgjegjëse për përcaktimin e limitit minimal ligjor të vendosur për pensionet në Shqipëri sipas një plani kontributesh pensioni të përcaktuar. Kontributet e Grupit ndaj planit të pensionit njihen si shpenzim në pasqyrën e konsoliduar të të ardhurave dhe shpenzimeve kur ato ndodhin.

x) Veprimet spot të këmbimit valutor

Grupi gjatë aktivitetit të saj të zakonshëm hyn në këmbime valutore spot me data likuidimi dy ditë pas datës së veprimit. Këto veprime regjistrohen si zëra jashtë bilancit në datën e transaksionit dhe regjistrohen në pasqyrat financiare në datën e likuidimit. Efekti i rivlerësimit i balancave të zërave jashtë bilancit njihet dhe regjistrohet në datën e veprimit.

y) Përdorimi i vlerësimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare në përputhje me MRF kërkon që menaxhimi të bëjë vlerësime dhe parashikime që ndikojnë në shumat e raportuara të aktiveve dhe detyrimeve, në informacionin shpjegues për aktivet dhe detyrimet e mundshme ekzistuese në datën e pasqyrave financiare dhe në shumat e raportuara të të ardhurave dhe shpenzimeve gjatë vitit të raportimit. Kur bëhen vlerësimet e nevojshme për përgatitjen e pasqyrave financiare, Grupi mban gjithmonë pozicionin më konservator për të shmangur rrezikun që mjetet ose të ardhurat të vlerësohen më tepër dhe detyrimet ose shpenzimet më pak. Pasqyrimi kontabël i mjeteve dhe detyrimeve bëhet në përputhje me përmbajtjen dhe realitetin ekonomik të tyre dhe jo vetëm me paraqitjen ligjore të tyre. Rezultati aktual mund të ndryshojë nga këto vlerësime.

z) Informacioni krahasues

Informacioni krahasues është paraqitur vazhdimisht në përputhje me politikat e kontabilitetit të Grupit.

10. Politikat e Shpërblimit

Drejtorët e Departamenteve dhe menaxherët e institucioneve financiare pjesë të Grupit do të trajtojnë çështjet e stafit në punën e përditshme, duke pasur gjithnjë parasysh rëndësinë e tyre themelore për suksesin e çdo punonjësi, brenda kufijve të interesit të institucionit përkatës. Me përjashtim të çështjeve të BNJ të lidhura me pozicione menaxheriale, në të cilat një pjesë e përgjegjësive i takon Këshillave Drejtues të institucioneve të Grupit, të gjitha çështjet e BNJ do të kanalizohen nëpërmjet Departamenteve të BNJ, pa i anashkaluar ato në asnjë proces të lidhur me stafin. Kjo konsiderohet e rëndësishme për të arritur paanshmëri dhe për të rritur rëndësinë e burimeve njerëzore në kompanitë e Grupit. Departamentet e BNJ pritet jo vetëm të ekzekutojnë të gjitha aktivitetet e burimeve njerëzore, por edhe të ndërmarrin nisma për përmirësimin e BNJ në çdo institucion të Grupit.

Departamentet BNJ janë nën vartësinë direkte të Drejtorëve të Përgjithshëm Ekzekutive/Administratoreve të institucioneve, të cilët janë përgjegjës për çështjet e burimeve njerëzore në institucionet/kompanitë e tyre. Çështjet e burimeve njerëzore adresohen edhe nëpërmjet Komiteteve të BNJ (aty ku ato janë të ndërtuara).

10.1 Pagat

Qëllimi i institucioneve të Grupit është të kenë një program shpërblimi në linjë me kushtet e biznesit, ndryshimet në tregun e punës dhe vlerat e Grupit. Shpërblimi shërben si një pjesë e nje pakete që përfshin pagën, bonuse dhe përfitime për punonjësit. Si rregull i përgjithshëm, vendimet për shpërblim sipas performancës bazohen në:

- performancën e përgjithshme të çdo institucioni të Grupit;
- performancën e njësisë së biznesit nisur nga realizimi i objektivave të biznesit;
- performancën individuale nisur nga niveli i arritjes së objektivave individuale dhe cilësitë dhe aftësitë, sipas vlerësimit të performancës.

Paga individuale bazohet në strukturën e pagave të çdo institucioni, që përmban rangje me minimumin dhe maksimumin e pagës për secilin apo për një grup pozicionesh, bazuar në hierarkinë ose vlerësimin e pozicionit.

Institucionet e Grupit ndërmarrin rishikime të pagave bazuar në rregullat e mëposhtme:

Rritja fillestare: Si rregull, punonjësit e rinj në nivel “junior” fillojnë në një nivel më të ulët se paga bazë e pozicionit. Rishikimi fillestar bëhet pas një periudhë 3 -6 mujore, bazuar në një vlerësim me shkrim të performancës dhe propozim nga drejtuesi. Nëse vlerësimi i performancës është pozitiv, atëherë ai kalon në nivelin minimal të pagës së pozicionit.

Rritja për promovim: Kur një punonjës promovohet dhe i ngarkohen përgjegjësi të reja pune, punonjësi konsiderohet për rritje për efekt promovimi. Punonjësi merr rritje page që i korrespondon pozicionit të ri dhe njohurive dhe eksperiencës që lidhen me pozicionin.

Rritja për performancë: Çdo punonjës konsiderohet çdo vit për rritje (ose ulje) të pagës në bazë të performancës. Rishikimi nuk garanton rritjen. Rritjet për performancë përfitohen nga një performancë që tejkalon kërkesat e punës. Rritja për performancë do të kryhet pas mbylljes së pasqyrave financiare të vitit paraardhës.

Rritja për besnikëri: (aplikohet nga Banka). Çdo punonjës që ka performuar mirë, ka arritur objektivat, por nuk i ka kaluar ato nëse nuk ka pasur rritje page për vitin paraardhës, do të përfitojë rritje page në vitin korent, deri në nivelin maksimal të rangut të pagës për pozicionin përkatës. Përqindja e rritjes do të vendoset nga Këshilli Drejtues.

10.2 Përfitimet

Çdo institucion i Grupit angazhohet të sigurojë një skemë të plotë përfitimesh për punonjësit e tij, në mënyrë që të tërheqë dhe mbajë staf të aftë. Grupi do të ofrojë përfitimet e përcaktuara në Kodin e Punës.

Për më tepër, Grupi mund të ofrojë:

- (disa prej) produkteve dhe shërbimeve të tij për punonjësit, me kushte preferenciale;
- sigurim shëndetësor.

Çështjet ligjore, të taksave dhe kostot, do të merren në konsideratën e duhur.

10.3 Shpërblimet

Shpërblimi variabël i njihet dhe shpërblen punonjësit për performancë, për tejkalimin e objektivave vjetore, për përpjekje të jashtëzakonshme dhe për rezultate pozitive biznesi. Shpërblimet nuk jepen automatikisht çdo vit dhe vendosen ekskluzivisht nga menaxhimi dhe Këshilli Drejtues i çdo institucioni të Grupit.

Këshillet Drejtuese mund të aprovojnë çdo vit shpërblimet e mëposhtme:

- *Shpërblimi i Viti të Ri*, si rregull në % ose në një vlerë të caktuar të lidhur me pagën bazë.
- *Shpërblimi vjetor i lidhur me performancën*, në % ndaj pagës bazë, në varësi të realizimit të objektivave të biznesit në nivel dege/departamenti.

Shpërblimet e mëposhtme aplikohen nga menaxhimi për stafin e Bankës:

- *Shpërblimet tremujore për shitjet* – ky shpërblim aplikohet vetëm nga Banka, e cila ka vendosur një sistem shpërblimi tremujor për degët dhe punonjësit më të suksesshëm, të mbështetur në suksesin në shitje të bankës, cilësinë e shërbimit dhe performancën e përgjithshme të degës. Këto shpërblime do të jepen nën rregulla dhe me vendime diskrecionare të menaxhimit të Bankës.
- *Shpërblimi për performancë të jashtëzakonshme* ose realizimin e një projekti, aprovet rast pas rasti.

10.4 Shpërblimet e Këshillave Drejtues dhe Drejtimit Ekzekutiv

Anëtarët e Këshillave Drejtues paguhën me një shumë fikse vjetore për ushtrimin e funksionit si anëtarë të Këshillit dhe një tarifë për ushtrimin e funksionit gjatë mbajtjes së mbledhjes së Këshillit Drejtues, paguar këto në baza tremujore.

Shpërblimi për Drejtimin Ekzekutiv përbëhet nga komponenti fiks dhe variabël që do të varen nga situata financiare e secilit institucion të Grupit.

10.5 Vlerësimi i Performancës

Vlerësimet e performancës bëhen me qëllim për të vlerësuar performancën e punonjësve, dhe për të siguruar një mundësi që punonjësi dhe eprori të diskutojnë përgjegjësitë e punës dhe të vendosin objektivat për të ardhmen.

Punonjësit do të vlerësohen në përfundim të tre muajve të parë të punësimit. Më pas, do të ketë minimalisht një vlerësim vjetor të stafit.

Shënim: Raporti Periodik i publikuar i Bankës i trajton me në detaje politikatat e saj të shpërblimit.